

พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

SPACE OF DREAMS ON THE BEAUTY OF ISAN LIFE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for Master of Fine Arts VISUAL ARTS

Silpakorn University

Academic Year 2022

Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน
โดย	นายคณศ แสนศรีลา
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร ศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ

คณะกรรมการ ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะกรรมการ ประติมากรรมและ
..... ภาพพิมพ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิชญ มุกตามณี)

พิจารณาเห็นชอบโดย

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ พยศ พุทธเจริญ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสุวรรณ)

..... ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์เกียรติคุณ กัญญา เจริญศุภกุล)

630120019 : ทศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : วิถีชีวิต, ชนบทอีสาน, จินตนาการ, ความฝัน, พื้นที่, ใต้ถุน

นาย เคนศ แสนศรีลา: พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก : รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทร์วิชิต

วิทยานิพนธ์หัวข้อ “พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน” นี้เกิดขึ้นจากความรักและความผูกพันกับบ้านเรือนไม้ 2 ชั้นทรงสูงมีใต้ถุน ภาพบรรยายภาพที่ปลอดภัยโปร่งโล่งสบายในวิถีชีวิตชนบทอีสาน การดำเนินชีวิตที่มีสัมพันธ์กับสรรพสัตว์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงเลี้ยงชีพที่ทำจากเครื่องจักสานเครื่องถักทอ ในอดีตพื้นที่ชนบทอีสานนั้นเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ความงดงาม บ้านเรือนของคนอีสานอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทว่าปัจจุบันความอุดมสมบูรณ์ค่อยๆเลือนลางหายไป ความแห้งแล้งค่อยๆรุกคืบเข้ามาแทนความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้บรรพบุรุษซึ่งเห็นถึงสภาวะการณ์ที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปนั้น ทางด้านสภาพครอบครัวชีวิตความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นยากลำบากผู้คนยากจน จึงมีความคิดที่ต้องการให้ลูกหลานศึกษาเล่าเรียนสูงๆจะได้ไม่มาลำบากที่บ้าน เป็นผลทำให้ลูกหลานต้องเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนในพื้นที่ต่างบ้านต่างเมือง การดำเนินชีวิตในเมืองที่ซึ่งผิดแปลกจากวิถีที่เคยดำเนินนั้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างและทวิหาวิถีที่เคยดำเนิน เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ในเมือง ซึ่งเปลี่ยนบริบทแวดล้อมจากบ้านเกิด ทำให้ตัวข้าพเจ้าเกิดความหวนคิดถึงและโหยหาบ้านเกิด

จากสภาพพื้นที่ในสังคมเมืองที่ข้าพเจ้าต้องอาศัยอยู่ในปัจจุบัน และปัจจัยที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาเอกลักษณ์การสร้างที่อยู่ของคนในภาคอีสาน ซึ่งนิยมสร้างบ้านจากไม้ใต้ถุนสูง บ้านไม้เปรียบเสมือนตัวแทนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่กำลังเหงา ซึ่งมีพืชพรรณดอกไม้เลื้อยตามบ้านเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความงดงามและความเพ้อฝัน มีสรรพสัตว์แสดงท่าทางต่างเพื่อสื่อถึงความสุข ทำให้ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงวิถีชีวิตในอดีตที่จากมา ซึ่งไม่ได้นึกถึงวิถีชีวิตแบบเดิมที่เป็นจริง แต่หวนระลึกถึงวิถีชีวิตอีสานที่เป็นความฝัน จนก่อให้เกิดเป็นจินตนาการความฝันส่วนตัว โดยแสดงออกถึงความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องของวิถีชีวิตและความฝันที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวที่เป็นฟุ้งฝันแบบแฟนตาซี ซึ่งเกิดขึ้นจากเรื่องเพ้อฝันความอิสระในจินตนาการและความคิด แสดงออกถึงความสุขมีชีวิตชีวาผสมกับบรรยากาศความเป็นจริงของธรรมชาติที่เป็นพื้นที่อีสานบ้านเกิดซึ่งเป็นพื้นที่เขตร้อน

630120019 : Major VISUAL ARTS

Keyword : way of life, northeastern countryside, imagination, dream, Space, basement

MR. Kanest SAENSRILA : Space of dreams on the beauty of Isan life Thesis advisor : Associate Professor Prakarn Jantaravichit

thesis topic "Space of dreams on the splendor of Isan life" was born from love and bonding with two-storey wooden houses with a basement. The picture describes the clear and comfortable atmosphere in the rural Isan way of life. The way of life that is related to beings and living utensils made of wicker and weaving. In the past, Isaan rural areas were full of fertility and beauty. Isaan people's homes are surrounded by natural and man-made environments. But now the fertility is gradually fading away. Gradually, the drought replaced the fertility. Resulting in the ancestors who saw the situation gradually changing. On the family side, life is poor, difficult, poor people. Therefore, he had the idea that he wanted his children to study at a higher level so that they would not come into trouble at home. As a result, the children have to walk to study and study in different areas of the country. Living in a city that is different from the way it used to be Resulting in a feeling of loneliness and loneliness and longing for the way that used to be when I had the opportunity to live in the city area which changes the context from the hometown Makes me nostalgic and longing for my hometown

From the conditions in the urban society that I have to live in today and this changing housing factor I therefore brought the identity of the people in the northeastern region. Which popularly built a house from a high basement wood The wooden house is like a representative and an anchor for the mind when lonely. with plants and flowers creeping along the house as a reflection of beauty and fantasies All beings show various gestures to convey happiness. makes me recall the way of life in the past that I left which does not think about the original way of life that is true but reminiscent of the Isan way of life that is a dream Until causing a personal dream It expresses the harmonious relationship of life and dreams inspired by fantasy stories. which arises from fantasies, freedom of imagination and thought It

expresses lively happiness mixed with the real atmosphere of nature that is the Isaan hometown which is a tropical area.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้เกิดขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเพราะได้รับคำแนะนำจากคณาจารย์ในภาควิชาภาพพิมพ์ที่ชี้แนะแนวทางการศึกษาให้ความรู้สู่ประเด็นการสร้างสรรคผลงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา อันมีคุณค่าต่อการพัฒนาการทางการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ประกอบกับความเมตตากรุณาจาก ศาสตราจารย์เกียรติคุณ พิษณุ ศุภนิมิตร รองศาสตราจารย์ ปราการ จันทรวชิต และศาสตราจารย์ ทินกร กาษรสวรรณ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมไปถึงหัวหน้าภาควิชาภาพพิมพ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปาริชาติ ศุภพันธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิมลมาลย์ ชันระชวณะ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ คงวารี ที่ให้ความช่วยเหลือทั้งในบริบทของครู อาจารย์และผู้ปกครอง ตลอดจนการเรียนการสอนในระดับปริญญาโทบัณฑิต ขอขอบพระคุณประธานกรรมการ ศาสตราจารย์ พัดยศ พุทธเจริญ ศาสตราจารย์เกียรติคุณ กัญญา เจริญศุภกุล ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ในการตรวจวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณภาควิชาภาพพิมพ์ คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ บุคลากร สำนักงานคณบดี คณะจิตรกรรมฯ ที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการใช้พื้นที่จัดการเรียนการสอน ห้องปฏิบัติงานในการสร้างสรรค์ผลงาน และดำเนินเรื่องเอกสาร ขอขอบพระคุณผู้เขียนหนังสือ เอกสาร บทความ ต่าง ๆ ที่ให้ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นความรู้แหล่งข้อมูลอ้างอิงในการจัดทำเอกสารประกอบการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ด้วย ขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง ทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ เป็นมิตรสัมพันธ์ภาพที่ดีของประสบการณ์ชีวิตข้าพเจ้า

สุดท้ายนี้ข้าพเจ้า ขอน้อมรำลึกถึงคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิดเลี้ยงดูมอบความรักความอบอุ่น และครอบครัวที่ได้ให้โอกาสทางการศึกษาและคอยสนับสนุน ข้าพเจ้าหวังว่าผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ จะสามารถถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ และให้ประสบการณ์แก่ผู้ค้นคว้าตลอดจนเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจศึกษา และนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

นาย คณศ แสนศรีลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ช
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	2
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการสร้างสรรค์.....	4
1.6 คำสำคัญ.....	5
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน.....	7
2.1 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน.....	7
2.2 อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อม.....	9
2.2 อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากพืช.....	18
2.3 อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน.....	21
2.4 อิทธิพลสีเส้นจากลัทธิทางศิลปะอิมเพรสชันนิสม์(Impressionism).....	27
2.5 อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะเหนือจริง(Surrealism).....	28
บทที่ 3 ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์.....	32
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
3.3 ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	35
3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของทัศนธาตุและหลักการออกแบบ.....	53

3.5 สรุปแนวคิดและกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	58
บทที่ 4 แนวทางและการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์	59
การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1.....	59
การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2.....	62
การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงระยะที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	66
บทที่ 5 บทสรุป.....	73
รายการอ้างอิง	74
ประวัติผู้เขียน.....	77

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 เรือนไทยภาคอีสาน	15
ภาพที่ 2 กะต๋า หวด จ่อเลี้ยงไหม.....	16
ภาพที่ 3 การเลื้อยของดอกเหลืองชัชวาล	19
ภาพที่ 4 การเลื้อยของดอกเหลืองชัชวาล	19
ภาพที่ 5 ชุ่มกุหลาบ	21
ภาพที่ 6 หมอลำน้อย	23
ภาพที่ 7 จุดกำเนิดสีสันแห่งความฝัน	24
ภาพที่ 8 คลื่นยักษ์นอกฝั่งคานางาวะ	25
ภาพที่ 9 Fatata Te Moua (At the Foot of a Mountain)ปอล โกแก็ง.....	26
ภาพที่ 10 “กองฟาง (พระอาทิตย์ตก)” (The Cliffs at Etretat) – ค.ศ. 1890-1891, พิพิธภัณฑ ศิลปะบอสตัน, สหรัฐอเมริกา.....	28
ภาพที่ 11 “Arrested Expansion หรือ Cardiac Arrest” โดย จอร์จ กรี (George Grie).....	30
ภาพที่ 12 อุปกรณ์ในการทำงาน.....	35
ภาพที่ 13 ภาพแสดงข้อมูลสิ่งแวดล้อม.....	36
ภาพที่ 14 นำภาพมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop.....	36
ภาพที่ 15 เพิ่มสถาปัตยกรรมบ้านไม้.....	37
ภาพที่ 16 เพิ่มต้นไม้ พืชพรรณ ดอกไม้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	37
ภาพที่ 17 เพิ่มเครื่องจักสานและสิ่งของเครื่องใช้	38
ภาพที่ 18 เพิ่มสัตว์ในจินตนาการ	38
ภาพที่ 19 ภาพต้นฉบับก่อนปรับ	39
ภาพที่ 20 ภาพต้นฉบับหลังปรับสีและบรรยายภาคแบบทฤษฎีของสีอิมเพรสชันนิสม์.....	39

ภาพที่ 21 ภาพแสดงข้อมูลบ้านไม้อีสาน.....	40
ภาพที่ 22 ภาพแสดงข้อมูลพืชพรรณ.....	40
ภาพที่ 23 ภาพแสดงข้อมูลพืชพรรณ.....	41
ภาพที่ 24 ภาพแสดงข้อมูลดอกไม้.....	41
ภาพที่ 25 ภาพแสดงข้อมูลดอกไม้.....	42
ภาพที่ 26 ภาพแสดงข้อมูลสัตว์.....	42
ภาพที่ 27 ภาพแสดงข้อมูลสัตว์.....	43
ภาพที่ 28 ภาพแสดงข้อมูลเครื่องจักสาน.....	43
ภาพที่ 29 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างบรรยากาศ ปรับแต่ง เพิ่มเติม ของภาพร่างต้นแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์.....	44
ภาพที่ 30 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 1.....	44
ภาพที่ 31 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 2.....	45
ภาพที่ 32 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 3.....	45
ภาพที่ 33 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4.....	46
ภาพที่ 34 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5.....	46
ภาพที่ 35 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 6.....	47
ภาพที่ 36 การคัดลอก sketch ด้วยกระดาษคาร์บอนเพื่อคัดลอกลายเส้น.....	47
ภาพที่ 37 แกะแม่พิมพ์ออกที่ละเลเยอร์.....	48
ภาพที่ 38 ผสมสีและกลิ้งสีด้วยลูกกลิ้งยาง.....	48
ภาพที่ 39 กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์.....	49
ภาพที่ 40 เอากระดาษมาวางกับที่ไล่ไม้ ใช้ปากกาจับไม้ถือกระดาษไว้.....	50
ภาพที่ 41 วางแม่พิมพ์แล้ววางกระดาษลงบนแม่พิมพ์.....	50
ภาพที่ 42 ค่อย ๆ ม้วนผ้าสักหลาดหลังวางกระดาษและงานลงบนแท่นพิมพ์.....	51

ภาพที่ 43 หมุนแทนไปจนกว่าจะสุด	51
ภาพที่ 44 ภาพแสดงทัศนธาตุเส้น	54
ภาพที่ 45 ภาพแสดงทัศนธาตุพื้นผิว	55
ภาพที่ 46 ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง.....	56
ภาพที่ 47 ภาพแสดงน้ำหนักอ่อน - แก่.....	57
ภาพที่ 48 ภาพแสดงบรรยากาศและพื้นที่ว่าง	58
ภาพที่ 49 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1	61
ภาพที่ 50 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2.....	62
ภาพที่ 51 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1	63
ภาพที่ 52 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2.....	64
ภาพที่ 53 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3	65
ภาพที่ 54 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ 1.....	67
ภาพที่ 55 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2	68
ภาพที่ 56 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3	69
ภาพที่ 57 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4	70
ภาพที่ 58 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5	71
ภาพที่ 59 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6.....	72

บทที่ 1

บทนำ

ข้าพเจ้าเกิดมาในพื้นที่ชนบททางภาคอีสานมีธรรมชาติสิ่งแวดล้อมอันอุดมสมบูรณ์อยู่ล้อมรอบตัว พอเติบโตได้มีโอกาสเข้ามาศึกษาเล่าเรียนอยู่ในเมืองหลวง พบว่าในสังคมเมืองมีความแตกต่างจากชีวิตชนบทอีสานเพราะมีการดำเนินชีวิตที่รีบเร่งวุ่นวาย ผู้คนในเมืองต่างก็ดำเนินชีวิตไปแบบไม่ได้สนใจผู้คนรอบข้างมากเท่ากับสังคมชนบทอีสาน ความแตกต่างในการดำเนินชีวิตนี้เองทำให้ข้าพเจ้าเกิดความโหยหาอดีต วิถีชีวิตในชนบทมีการอาศัยอยู่ร่วมกันด้วยการพึ่งพาอาศัยกันในชนบททำให้เกิดเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านและจารีตประเพณีต่าง ๆ การช่วยเหลือเกื้อกูลกันจึงยังมีให้เห็นได้อยู่ตามชนบท การเติบโตมาในครอบครัวที่อยู่ในชนบททำให้มีความรัก ความผูกพันกันในครัวเรือนและใกล้ชิดกันโดยผ่านวัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่นที่ต้องอาศัยความสามัคคีกัน การใช้ชีวิตที่อยู่ใกล้ชิดกับธรรมชาติก่อให้เกิดภูมิปัญญาความรู้ที่สร้างเครื่องมือทำมาหากินจากธรรมชาติ

ภาคอีสานนั้นมีลักษณะภูมิอากาศร้อนแห้งแล้งสลับกับร้อนชื้น มีทั้งหมด 3 ฤดูคือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว โดยเฉพาะฤดูร้อนอากาศจะร้อนมาก อุณหภูมิสูงสุดอยู่ที่ 43.9 องศาเซลเซียส เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่มีแต่ความแห้งแล้งและแสงแดดที่แผดเผา ร้อนแรง สภาพของสิ่งแวดล้อมจึงมีสีส้ม ออกเป็นสีเหลือง สีส้ม สีแดง จากสภาพภูมิอากาศที่แห้งแล้ง ทำให้อากาศร้อน ผู้คนในพื้นที่จึงต้องสร้างบ้านที่อยู่อาศัยแบบบ้านไม้ 2 ชั้น จุดที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับบ้านไม้ 2 ชั้นคือต้องมีใต้ถุนบ้านเรือนที่มีใต้ถุนจะทำให้อากาศมีความปลอดโปร่งโล่งสบาย เอาไว้คลายความร้อนจากอากาศและพักผ่อน หย่อนใจ นอกจากนี้ผู้คนยังสร้างเครื่องมือทำมาหากินจากธรรมชาติหรือศิลปหัตถกรรม นอกเหนือจากประโยชน์ที่ได้ใช้งานจากศิลปหัตถกรรมเครื่องจักสาน รูปทรงและลวดลาย ความประณีตสวยงามที่มาจากเครื่องจักสานยังสะท้อนถึงความรู้สึกความสัมพันธ์และความอบอุ่นในวิถีชีวิตชนบท ที่อยู่อาศัยกันอย่างเรียบง่าย วัฒนธรรมนิยมประเพณีของคนในชนบทที่มีวัฒนธรรมความเชื่อและถูกยึดถือเป็นคติกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

จากความคุ้นเคยนี้จึงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความต้องการที่จะแสวงหาวิถีชีวิตชนบท การปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยจากชนบทมาสู่เมืองหลวงทำให้ข้าพเจ้าเกิดความคิดถึงบ้านและความเป็นอยู่ในชนบท คิดถึงความสวยงาม ความเรียบง่าย ดังนั้นข้าพเจ้าจึงได้นำมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อสร้างพื้นที่สภาพแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์จนก่อให้เกิดเป็นจินตนาการ

ความฝันส่วนตัว โดยแสดงออกถึงความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องของวิถีชีวิตและความฝันจากเรื่องราวที่เป็นแฟนตาซี ซึ่งเกิดขึ้นจากเรื่องเพื่อฝันความอิสระในจินตนาการและความคิด แสดงออกถึงความสุขมีชีวิตชีวาและบรรยากาศของธรรมชาติที่เป็นพื้นที่อีสานบ้านเกิด ซึ่งเป็นพื้นที่เขตร้อน

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากความรักและความผูกพันกับบ้านเรือนที่สร้างจากสภาวะอากาศที่ร้อนจึงทำให้เกิดการสร้างบ้านเรือน 2 ชั้นทรงสูงมีใต้ถุน เพื่อให้บรรยากาศมีความปลอดโปร่งโล่งสบายในวิถีชีวิตชนบทอีสาน การดำเนินชีวิตที่มีสัมพันธ์กับสรรพสัตว์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงเลี้ยงชีพที่ทำจากเครื่องจักสานเครื่องถักทอ ในอดีตพื้นที่ชนบทอีสานนั้นเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ความงดงาม บ้านเรือนของคนอีสานอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทว่าปัจจุบันความอุดมสมบูรณ์ค่อยๆเลือนลางหายไป ความแห้งแล้งค่อยๆรุกคืบเข้ามาแทนความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้บรรพบุรุษซึ่งเห็นถึงสภาวะการณที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปนั้น ทางด้านสภาพครอบครัวชีวิตความเป็นอยู่ที่แร้นแค้นยากลำบากผู้คนยากจน จึงมีความคิดที่ต้องการให้ลูกหลานศึกษาเล่าเรียนสูงๆจะได้ไม่มาลำบากที่บ้าน เป็นผลทำให้ลูกหลานต้องเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนในพื้นที่ต่างบ้านต่างเมือง การดำเนินชีวิตในเมืองที่ซึ่งผิดแปลกจากวิถีที่เคยดำเนินนั้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างและถวิลหาวิถีที่เคยดำเนิน

เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ในเมือง ซึ่งเปลี่ยนบริบทแวดล้อมจากบ้านเกิด ทำให้ตัวข้าพเจ้าเกิดความหวนคิดถึงและโหยหาบ้านเกิด จากปัจจัยที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาเอกลักษณ์การสร้างที่อยู่ของคนในภาคอีสาน ซึ่งนิยมสร้างบ้านจากไม้ใต้ถุนสูง บ้านไม้เปรียบเสมือนตัวแทนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่กำลังเหงา ซึ่งมีพืชพรรณดอกไม้เลื้อยตามบ้านเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความงดงามและความเพื่อฝัน มีสรรพสัตว์แสดงท่าทางต่างเพื่อสื่อถึงความสุข

จากสภาพพื้นที่ในสังคมเมืองที่ข้าพเจ้าต้องอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ข้าพเจ้าหวนระลึกถึงวิถีชีวิตในอดีตที่จากมา ซึ่งไม่ได้นึกถึงวิถีชีวิตแบบเดิมที่เป็นจริง แต่หวนระลึกถึงวิถีชีวิตอีสานที่เป็นความฝัน จนก่อให้เกิดเป็นจินตนาการความฝันส่วนตัว โดยแสดงออกถึงความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องของวิถีชีวิตและความฝันที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวที่เป็นฟุ้งฝันแบบแฟนตาซี ซึ่งเกิดขึ้นจาก

เรื่องเพื่อฝันความอิสระในจินตนาการและความคิด แสดงออกถึงความสุขมีชีวิตชีวาผสมกับบรรยากาศความเป็นจริงของธรรมชาติที่เป็นพื้นที่อีสานบ้านเกิดซึ่งเป็นพื้นที่เขตร้อน

1.2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการสร้างสรรค์

1. สร้างสรรค์ผลงานชุด พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน ที่ถ่ายทอดจากความจริงบวกกับจินตนาการความฝันส่วนตัว แสดงออกด้วยบรรยากาศสีส้มร้อนแรง แจ่มใสเหมาะกับภูมิประเทศเขตร้อน ใกล้เคียงศูนย์สูตร เพื่อให้คนดูได้ตระหนักถึงคุณค่าความสัมพันธ์ระหว่างบ้านเรือนที่อยู่อาศัย กับสิ่งมีชีวิตและธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

2. ศึกษาลักษณะของสภาพบ้านเรือนอีสานและเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงเลี้ยงชีพที่ทำจากเครื่องจักสาน โครงสร้างบ้านไม้ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของเรือนไม้ยกใต้ถุนสูง เพื่อให้ผู้คนได้เห็นถึงความสำคัญว่ามีเรื่องราวประวัติความเป็นมาอย่างไร

3. ศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ศิลปกรรมที่ผสมระหว่างความจริงกับจินตนาการ ผสมความรู้สึกที่เหนือจริง(surrealist)โดยถ่ายทอดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ด้วยศิลปะภาพพิมพ์แกะไม้(woodcut)โดยใช้สีสันทันภาพบรรยากาศของผู้คนที่อยู่บนพื้นที่เขตร้อน ที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและความผูกพันกับพื้นที่ในชนบทของข้าพเจ้า

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

1. ศึกษาข้อมูลทางกายภาพพื้นที่อีสานเดิมดูเป็นความจริงที่ธรรมดา จึงปรับเปลี่ยนสิ่งต่างๆ ผสมกับความฝันให้เป็นงานไม่ที่ธรรมดา หลุดออกมาจากความเป็นอีสานดั้งเดิม ศึกษาโครงสร้างสถาปัตยกรรมที่มีในพื้นที่ชนบทอีสานและข้อมูลทางกายภาพของสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเพื่อสร้างสรรค์เป็นความหมายที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและจินตนาการความฝัน

2. สร้างผลงานศิลปะภาพพิมพ์ที่มีเทคนิคกระบวนการที่เชื่อมโยงเข้ากับการสร้างสรรค์โดยใช้สีสันทันเข้ามาผสมผสานกับเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ เพื่อสร้างความหมายที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตและจินตนาการความฝันบรรยากาศของสิ่งต่างๆที่อยู่บนพื้นที่เขตร้อน

3. ผลงานศิลปะที่ถูกสร้างสรรค์เป็นรูปทรงของสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ กับสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทำให้ตระหนักเห็นคุณค่าความสัมพันธ์ของครอบครัวชนบทกับสิ่งแวดล้อม

1.4 ขอบเขตของการสร้างสรรค์

ขอบเขตทางด้านเนื้อหา แนวความคิดเพื่อต้องการแสดงถึงความรู้สึกที่มีความสุขในความฝันของวิถีชีวิตชนบทอีสาน พื้นที่แห่งความสุขและความอุดมสมบูรณ์ปัจจุบันค่อยๆหายไป ทำให้ตระหนักเห็นถึงคุณค่าความงดงาม ซึ่งจากการใช้ชีวิตอยู่ท่ามกลางสังคมเมืองหลวง จนเป็นที่มาทำให้เกิดความรู้สึกเหงาและคิดถึงบ้าน จึงสร้างพื้นที่ใหม่ขึ้นมาเป็นพื้นที่ในอุดมคติเพื่อสะท้อนถึงความสุขและอุดมสมบูรณ์

ขอบเขตทางด้านรูปแบบ การใช้สัญลักษณ์รูปทรงสถาปัตยกรรมบ้านไม้ การใช้ลักษณะของพืชพรรณ สัตว์ สิ่งของชนิดต่างๆให้มีความสัมพันธ์กับพื้นที่มาโดยการตัดต่อผ่านโปรแกรม โดยมีรูปแบบเนื้อหาจริงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นทิวทัศน์เนื้อหาจริงและบรรยากาศโทนสีอิมเพรสชันนิสม์

ขอบเขตทางด้านเทคนิค สร้างสรรค์ผลงานโดยเทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) ด้วยการสั้วแกะไม้ และสร้างบรรยากาศโดยใช้โทนสีอิมเพรสชันนิสม์

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแนวคิดที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตชนบทอีสานจากศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานในลักษณะเดียวกันนี้
2. ศึกษารูปแบบศิลปะเนื้อหาจริง เพื่อนำมาประกอบใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
3. ศึกษาแบบศิลปินที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการใช้ Landscape เพื่อนำมาประกอบใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลของพืชพรรณ สัตว์ บ้านไม้และเครื่องมือเครื่องใช้ที่ทำจากเครื่องจักสานเครื่องถักทอ รวบรวมข้อมูลและบันทึกภาพ
6. สร้างภาพร่างต้นแบบ โดยการลงพื้นที่ถ่ายภาพแล้วนำมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์

1.6 คำสำคัญ

1.6.1 เครื่องจักสาน ความหมาย ใช้เรียกเครื่องใช้ที่ทำด้วยไม้ไผ่หรือหวายเป็นต้น เครื่องจักสานเป็นหัตถกรรมชนิดหนึ่งที่ชาวบ้านสร้างขึ้นมาเพื่อสนองประโยชน์ต่าง ๆ ในการดำรงชีวิต เครื่องจักสานบางชนิด มีคุณสมบัติพิเศษคือ ความงดงาม ซึ่งเป็นผลพลอยได้จากการที่ได้สร้างขึ้นด้วยฝีมืออันประณีต จนมีรูปลักษณะที่สวยงามควรแก่การประดับมากกว่านำมาใช้สอย ทั้งนี้เพราะเป็นการสร้างขึ้นด้วยจิตใจที่บริสุทธิ์ ในบรรดางานหัตถกรรมประเภทต่าง ๆ เครื่องจักสานมีความเก่าแก่ที่สุดประเภทหนึ่งที่อยู่กันมาในบรรดามนุษย์ทุกชาติ และทุกภาษา ในโลก เครื่องจักสานในระยะเริ่มแรกนั้น เข้าใจว่า มีลักษณะหยาบแล้ววิวัฒนาการต่อมาจนทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ และภาชนะต่าง ๆ มีลักษณะประณีตขึ้นโดยลำดับ¹

1.6.2 วิถีชีวิต

ความหมาย ทางดำเนินชีวิต เช่น วิถีชีวิตชาวบ้าน²

วิถีชีวิตในความหมายของข้าพเจ้า หมายถึงการใช้ชีวิตประจำวันทั่วไป ชีวิตประจำวันของผู้คน รวมไปถึงบรรยากาศแวดล้อม และสรรพสิ่งที่อยู่รายล้อมย่อมเป็นวิถีชีวิต

1.6.3 ชนบท

ความหมาย บ้านนอก, เขตแดนที่พ้นจากเมืองหลวงออกไป³

ชนบท ยังหมายถึง พื้นที่ ถิ่นที่อยู่ที่มีความใกล้กับธรรมชาติ อาจไม่จำเป็นต้องอยู่ห่างไกลเมืองแต่มีความสงบ มีความเป็นธรรมชาติ ไม้วุ่นวาย

1.6.4 ภาพพิมพ์แกะไม้ ความหมาย ภาพที่เกิดจากการพิมพ์โดยมีแม่พิมพ์ที่เป็นไม้ โดยมีลักษณะการพิมพ์แบบผิวนูน

1.6.5 ความโดดเดี่ยว หมายถึง การอยู่อย่างโดดเดี่ยวลำพังหรือเกิดเป็นความรู้สึกอ้างว้างลำพังแม้จะไม่ได้อยู่คนเดียวก็ตาม เป็นสภาวะของความคิด หวังอารมณ์ที่เหงาไร้ที่พึ่งพิง

¹ สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ / เล่มที่ ๑๓ / เรื่องที่ ๓ หัตถกรรมพื้นบ้าน / เครื่องจักสาน, เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2566, เข้าถึงได้จาก

<http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=13&chap=3&page=t13-3-infodetail03.html>

² พจนานุกรมไทย ออนไลน์ / พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

³ พจนานุกรมไทย ออนไลน์ / พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔. เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2566. เข้าถึงได้จาก <http://www.royin.go.th/dictionary/>

1.6.6 ใต้ถุน ความหมาย ที่โล่ง ๆ ใต้เรือนซึ่งสร้างยกพื้นสูง บ้านเรือนไทยภาคอีสาน บางหลังอาจมีความสูงถึง 2 เมตร มักใช้เก็บของ ตำข้าว พื้นที่บริเวณใต้ถุนนั้นใช้สำหรับรับมือกับน้ำท่วม และป้องกันสัตว์ที่มีพิษร้ายประเภทต่าง ๆ เข้าสู่ตัวบ้าน อีกทั้งยังใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และช่วยให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกยิ่งขึ้น

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ “พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน” (Space of dreams on the beauty of Isan life) ได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ เชิงความรู้และวิจัยข้อมูลในส่วนต่าง ๆ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงการศึกษาอิทธิพลที่ได้รับจากสภาพแวดล้อม อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปิน เพื่อวิเคราะห์และตีความด้วยข้อมูลเพื่อให้เกิดความรู้สึที่เกิดขึ้นภายในใจสื่อออกผ่านผลงานศิลปะ ข้อมูลต่าง ๆ เหล่านี้เป็นผลสัมฤทธิ์ของการศึกษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ ด้วยการแตกประเด็นออกเป็นชุดข้อมูลต่าง ๆ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับเนื้อหาเรื่องราว รูปแบบ วิธีการ ซึ่งจะแตกประเด็นออกเป็นอิทธิพลด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 ข้อมูลด้านเนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงาน

สังคมและวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดแต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มาเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมกับสังคมเป็นของคู่กัน ต้องไปด้วยกันเสมอ ถ้าสังคมเปลี่ยนวัฒนธรรมก็เปลี่ยนสังคมก็เปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมมีผลทำให้ระบบ รูปแบบทางสังคมและวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช้วัตถุเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอตลอดไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคมเป็นประจำ ประกอบกับมีความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่าวัฒนธรรมกับสังคมต้องไปด้วยกันเสมอ มีผลเกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม สิ่งเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมด้วย เช่นการรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ โดยสิ่งเหล่านี้ไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเว้นแต่ว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม มีผลสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของบุคคลแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่มาแต่ก่อน แต่ก่อนความสัมพันธ์เป็นแบบใกล้ชิด เช่น การลงแขกทางการเกษตร แต่เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็น้อยลง ในอดีตสร้างบ้าน

เหมาะกับธรรมชาติ ต่อมาเลียนแบบตะวันตกเมื่ออากาศร้อนก็ต้องพึ่งแอร์ สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนไป การละเล่นในอดีต เช่น รำวง คนมีความสัมพันธ์กันซึ่งแตกต่างจากการดูคอนเสิร์ตในปัจจุบันที่มีส่วนร่วมแต่ขาดความสัมพันธ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก การตอบสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ผลที่ตามมาจะทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการปรุงแต่งวัฒนธรรม สังคมของตนให้เจริญงอกงามขึ้น มีการคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม⁴

แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้อธิบายแนวคิดของ อัลวิน ทอฟเลอร์ (Alvin Toffler) ที่ได้ทำการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ทั้งในอดีต ปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของอารยธรรมโลกเหมือนกับ คลื่นลูกที่สาม (The Third Wave) ดังนี้

คลื่นลูกที่ 1 สังคมเกษตรกรรม เริ่มต้นประมาณ 8,000 ปีก่อนคริสตกาล เป็นผลมาจากการปฏิวัติเกษตร โดยมีเครื่องชี้วัดความยิ่งใหญ่หรือความเจริญก้าวหน้าของสังคม คือการมีอาณาเขตใหญ่โตที่กว้างขวาง มีพื้นที่สำหรับเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์และทำการเกษตรจำนวนมาก

คลื่นลูกที่ 2 สังคมอุตสาหกรรม เริ่มเมื่อประมาณ ค.ศ.1650-1750 เป็นผลมาจากการปฏิวัติอุตสาหกรรม มีการใช้เครื่องจักรกล มีโรงงานขนาดใหญ่ผลิตสินค้าจำนวนมากเพื่อมวลชน ใช้เวลาประมาณ 300 ปีในการก่อตัว โดยมีเครื่องชี้วัดความยิ่งใหญ่และความมั่งคั่งของประเทศ คือความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ จำนวนแหล่งแร่ธาตุ วัตถุดิบที่มีอยู่และในสมัยต่อมาเครื่องชี้วัดคือ “ทุน” จำนวนมาก

คลื่นลูกที่ 3 สังคมแห่งเทคโนโลยีเริ่มต้นราวค.ศ.1955 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน เป็นยุคแห่งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้รับการต่อยอดทางความรู้อย่างมาก มีการพัฒนาด้านคอมพิวเตอร์ เครือข่ายการสื่อสารและการคมนาคม ทำให้ข้อมูลข่าวสารแพร่กระจายไปอย่างรวดเร็ว รวมทั้งสินค้า ผู้คนและการบริการ มีการเชื่อมโยงและส่งอิทธิพลต่อกันและกัน โดยมีเครื่องชี้วัดความยิ่งใหญ่และ

⁴สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ/ เล่มที่ ๑๖ / เรื่องที่ ๕ สังคมและวัฒนธรรมไทย / การเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรม.๕ เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 มีนาคม 2566

เข้าถึงได้จาก <http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=16&chap=5&page=t16-5-infodetail05.html>

ความมั่งคั่งของประเทศ คือความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีของประเทศและอำนาจในการเข้าถึงการใช้ประโยชน์จากข้อมูลข่าวสาร

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

1. ปัจจัยทางประชากร (Population) การเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรและองค์ประกอบของประชากรนับว่ามีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลง

2. ปัจจัยทางกายภาพ (Physical) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ ดาราศาสตร์และด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ มนุษย์มีความเชื่อว่าดวงดาวและดวงอาทิตย์มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตทั้งทางดีและไม่ดี และสามารถกำหนดความเป็นไปแห่งชีวิตได้

3. ปัจจัยทางวัฒนธรรม (Cultural) จากการที่บุคคลติดต่อกันทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่งผลให้การขยายตัวของวัฒนธรรม การเลียนแบบและการหยิบยืมวัฒนธรรม รวมทั้งการผสมผสานทางวัฒนธรรม ทั้งที่เป็นวัฒนธรรมทางวัตถุและมีชีวิต สิ่งเหล่านี้ย่อมส่งผลซึ่งกันและกัน

4. ปัจจัยด้านขบวนการสังคม (Social Movement) นักสังคมวิทยาบางกลุ่มพยายามอธิบายให้เห็นว่าขบวนการสังคมทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ทั้งนี้เพราะขบวนการสังคมใด ๆ ก็ตามเมื่อดำเนินการได้สำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ตาม จะมีผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่งเสมอ เนื่องจากการกระทำร่วมกันของกลุ่มคนที่มีอุดมการณ์ตรงกัน⁵

2.2 อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสิ่งแวดล้อม

ข้าพเจ้าเกิดและเติบโตในภาคอีสาน บ้านเรือนทางภาคอีสานมักนิยมสร้างจากไม้ยกใต้ถุนสูง ข้าพเจ้ามีความรักและความผูกพันกับบ้านเรือนที่สร้างจากไม้ที่มีใต้ถุนสูงบรรยากาศที่ปลอดโปร่งโล่งสบายในวิถีชีวิตชนบทอีสาน นอกจากนั้นยังมีความใกล้ชิดกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สัตว์เลี้ยงที่

⁵ เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. คลื่นลูกที่ 5 ประชาณัฐสังคม : สังคมไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21. (กรุงเทพฯ: ซีเอสเอ็มเดีย, 2543), 32-35

ครอบครัวเลี้ยงไว้ พืชพรรณดอกไม้เวลาที่ผลิดอกออกผลจะมีความสวยงามเป็นพิเศษ ทำให้ข้าพเจ้าชื่นชมบรรยายรอบตัวเอาไว้ตั้งแต่เด็กจนโต

2.2.1 สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติในชนบท

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือภาคอีสานนั้นมีอากาศร้อนพื้นที่ส่วนใหญ่ มีแต่ความแห้งแล้งเป็นที่ราบสูง มีชื่อเรียกกันตามลักษณะของภูมิประเทศว่าที่ราบสูงโคราช (Khorat Plateau) เพราะมีพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงโดยเริ่มจากบริเวณที่สูง และภูเขาทางทิศใต้และทิศตะวันตก ไปจนจรดแม่น้ำโขงทางตอนเหนือและตะวันออกเฉียงใต้โดยมีเทือกเขาภูพานเป็นแนวคั่นตามธรรมชาติ ทำให้ภูมิประเทศของภูมิภาคนี้แบ่งออกเป็นแอ่งที่ราบขนาดใหญ่ 2 แอ่ง ที่ราบตอนบนมีชื่อเรียกว่า “แอ่งสกลนคร” และที่ราบตอนล่างเรียกว่า “แอ่งโคราช” ได้มีการค้นพบร่องรอยการตั้งถิ่นฐานของผู้คนมาตั้งแต่สมัยโบราณ มีแม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี เป็นเส้นทางติดต่อเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างผู้คนในภูมิภาคและชุมชนภายนอก จากหลักฐานการดำรงชีพและการตั้งถิ่นฐานของคนโบราณ มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน นอกจากนี้ยังมีภาพเขียนตามผนังถ้ำและเพิงผา เครื่องมือหินกะเทาะ รวมทั้งชุมชนโบราณที่กระจายอยู่ตามเขตลุ่มน้ำต่างๆ ทั้งแอ่งสกลนครและแอ่งโคราช

ลักษณะภูมิอากาศ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับร้อนแห้งแล้งหรือฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู ฤดูร้อนอากาศร้อนมากโดยทั่วไป อุณหภูมิสูงสุด 43.9 องศาเซลเซียส ที่ จ.อุดรธานี ฝนจากมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ได้รับน้อยและไม่สม่ำเสมอ และฝนจากพายุ ดีเปรสชันที่เคลื่อนที่เข้ามาในทิศทางตะวันออกเฉียงใต้ ไปทางตะวันตกปีละ 3-4 ลูก ทำให้ได้รับฝนเพิ่มขึ้น ซึ่งจังหวัดทางด้านตะวันออกเฉียงใต้จะได้รับฝนมากกว่าจังหวัด ทางด้านตะวันตก

ฤดูกาลแบ่งเป็น 3 ฤดู

ฤดูร้อนเริ่มต้นประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นที่มีอากาศร้อนอบอ้าวโดยทั่วไป โดยเฉพาะเดือนเมษายนจะเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดของปี

ฤดูฝนเริ่มต้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม เป็นช่วงที่มีมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเอาความชื้นจากทะเลและมหาสมุทรมาปกคลุมประเทศไทย ประกอบกับในช่วงนั้นร่องความกดอากาศต่ำที่พาดอยู่บริเวณภาคใต้ของประเทศไทยจะเลื่อนขึ้นมาพาดผ่านบริเวณภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ทำให้อากาศเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณ

กลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป โดยเฉพาะเดือน สิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกหนาแน่นมากที่สุดในรอบปี แต่อย่างไรก็ตามนอกจากปัจจัยดังกล่าวที่ให้มีฝนตกชุก แล้วยังขึ้นอยู่กับอิทธิพลของพายุหมุนเขตร้อนที่เคลื่อนตัวเข้าใกล้หรือเข้าสู่ประเทศไทยในช่วงดังกล่าวด้วย

ฤดูหนาว เริ่มต้นประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่มรสุม ตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทยและบริเวณความกดอากาศสูงจากประเทศจีนซึ่งเป็นมวลอากาศเย็นจะ แผ่ลงปกคลุมประเทศไทยในช่วงดังกล่าว ทำให้จังหวัดสกลนครมีอากาศหนาวเย็นและแห้งทั่วไป เดือนที่มีอากาศ หนาวมากที่สุดจะอยู่ในช่วงเดือนธันวาคมถึงมกราคม

ลักษณะทางกายภาพ

ภาคอีสานเป็นที่ราบสูงแบบแอ่งแผ่นดินต่ำ (Shallow Basin) เรียกกันโดยส่วนใหญ่ว่าที่ราบสูงโคราช(Khorat Plateau) มีรูปร่างคล้ายถ้วยเป็นแอ่งอยู่ตรงกลาง ลาดเอียงจากทางตะวันตกไปทางตะวันออก บริเวณชายขอบเป็นภูเขาสูง พื้นที่ส่วนใหญ่ปกคลุมด้วยหิน มีชั้นหินกรวดมน หินดินดาน และเกลือหิน แทรกอยู่เป็นตอนๆ จากลักษณะทางธรณีวิทยาและอายุของหิน ทำให้ทราบว่าแผ่นดินอีสานอยู่ในช่วงตอนปลายของมหายุคเมโสโซอิก ที่ราบสูงแห่งนี้เป็นที่ราบสูงขนาดใหญ่ของทวีปเป็นแอ่งที่มีการทับถมของตะกอน บางช่วงได้ยุบจมลง เป็นทะเลตื้น ๆ และเมื่อน้ำทะเลระเหย จึงตกตะกอนเป็นชั้นของเกลือหินแทรกอยู่ทั่วทั้งบริเวณที่ราบ

ต่อมาในมหายุคซีโนโซอิก เกิดการบีบตัวของเปลือกโลกทำให้เกิดรอยเลื่อนของเปลือกโลกขึ้นทางด้านตะวันตกและด้านใต้ของภาค เป็นเทือกเขาเพชรบูรณ์ ดงพญาเย็น สันกำแพง และพนมดงรัก ขณะเดียวกันตอนกลางของที่ราบก็เกิดการโค้งตัวขึ้นเป็นสัน จากทิศตะวันตกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันออกเฉียงใต้ เป็นเทือกเขาภูพานแบ่งแอ่งที่ราบต่ำตอนกลางของภาคออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่อยู่ตอนเหนือเรียกว่า “แอ่งสกลนคร” ส่วนที่อยู่ทางใต้เรียกว่า “แอ่งโคราช”

1.แอ่งโคราช พื้นที่ราบเป็นแอ่งแผ่นดินขนาดใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่ 3 ใน 4 ส่วนของภาคอีสานทั้งหมด ถือว่าเป็นที่ราบกว้างที่สุดของประเทศไทยมีความสูงโดยเฉลี่ย 120-170 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ตรงกลางแอ่งเป็นที่ราบลุ่มต่ำ มีแม่น้ำมูล แม่น้ำชี เป็นแม่น้ำสายหลักที่ระบายน้ำออกจากขอบที่ราบของแอ่ง ที่ราบแอ่งโคราชนี้ครอบคลุมพื้นที่ด้านตะวันตก ตั้งแต่จังหวัดนครราชสีมา ชัยภูมิ ขอนแก่น บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ยโสธร อำนาจเจริญ ไปจนถึงจังหวัดอุบลราชธานีทางด้านตะวันออก ล้อมรอบด้วยเทือกเขาเพชรบูรณ์ ดงพญาเย็น สันกำแพง พนมดงรัก และเทือกเขาภูพาน

2. แอ่งสกลนคร พื้นที่เป็นแอ่งที่ราบที่อยู่ทางตอนเหนือของภาค มีขนาดเล็กกว่าแอ่งโคราชมาก โดยมีความสูงเฉลี่ยอยู่ในระดับ 140 – 180 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง แม่น้ำที่สำคัญที่สุดคือแม่น้ำสงคราม ที่ราบแอ่งสกลนครนี้ครอบคลุมพื้นที่ในเขตจังหวัดอุดรธานี หนองคาย สกลนคร นครพนม ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญของแอ่งสกลนคร คือ มีหลุมแอ่งที่มีลักษณะเป็นทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ เช่น หนองหานหลวง สกลนคร และหนองหาน กุมภวาปี อุดรธานี เป็นต้น

ภูมิประเทศของแอ่งสกลนครและแอ่งโคราช

ภูมิประเทศแบบโคกสูงสลับแอ่ง ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปจะมีเนินเขาเตี้ย ๆ ซึ่งในภาษาท้องถิ่นเรียกว่า โคก หรือ โพน สลับกับแอ่งที่ลุ่มซึ่งอาจมีน้ำขังอยู่เป็นหนอง บึง ขนาดต่าง ๆ กันไป ลักษณะเช่นนี้เกิดจากการพังทลายของหินอ่อนเนื่องมาจากลมฟ้าอากาศ การกระทำของน้ำ และเกิดจากการละลายของเกลือหินใต้ดินโดยการกระทำของน้ำใต้ดิน ทำให้พื้นดินยุบตัวเป็นแอ่งใต้ดินของภาคอีสานมีชั้นของเกลือหินอยู่ถึง 3 ชั้น ตั้งแต่ระดับตื้น 30-40 เมตรจนถึงระดับลึก 800 เมตรขึ้นไป ในบางแห่งมีชั้นหินเกลือไปอัดแน่นทำให้พื้นผิวดินปูดสูงชันกลายเป็นเนินดิน จากลักษณะภูมิประเทศที่เป็นโคกสลับแอ่งนั้น ทำให้เกิดผลสำคัญ 2 อย่างต่อภาคอีสาน คือจะมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติกระจายอยู่ทั่วไปจำนวนมาก แต่ในขณะเดียวกันการมีชั้นของหินเกลือจำนวนมาก จนทำให้เกิดปัญหาภาวะดินเค็มก่อให้เกิดผลเสียทางการเกษตรและเป็นอุปสรรคต่อการใช้น้ำทั้งบนดินและน้ำใต้ดิน

ภูมิประเทศแบบที่ราบลุ่มน้ำ เป็นลักษณะภูมิประเทศที่เกิดขึ้นจากการกัดเซาะของลำน้ำทางด้านข้าง และเกิดการทับถมกันในแนวตั้งจนทำให้ที่ราบในแอ่งทั้งสอง มีลักษณะราบเรียบมากแทบไม่มีความลาดชันจึงเกิดอุทกภัยในพื้นที่เขตน้เสมอ บริเวณที่ราบลุ่มน้ำในแอ่งโคราชประกอบด้วยที่ราบลุ่มแม่น้ำชี ในเขตจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และยโสธร กับที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล ในเขตจังหวัดนครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ และ อุบลราชธานี เป็นที่ราบลุ่ม แบบน้ำท่วมถึงและแบบลานตะพักน้ำ ที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล - ชี จะเป็นที่ราบลุ่มขนาดใหญ่ เป็นแอ่งกระทะ มีเนื้อที่กว้างขวาง ลักษณะของแม่น้ำจะไหลโค้งไปมาและมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแม่น้ำลัดทางเดิน เกิดเป็นทะเลสาบขนาดเล็กกระจายอยู่ทั่วไปในเขตที่ราบลุ่ม และในฤดูฝนจะมีน้ำท่วมทั่วทั้งบริเวณที่ราบ สำหรับที่ราบลุ่มน้ำในแอ่งสกลนครเป็นที่ราบลุ่มน้ำเล็ก ๆ กระจายอยู่ทั่วไปตามลำน้ำต่าง ๆ เช่น ที่ราบแม่น้ำสงคราม เป็นที่ราบที่ลึกในเขตแอ่งสกลนคร เป็นต้น เขตแอ่งสกลนครนี้มีลักษณะภูมิประเทศพิเศษ คือ เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำท่วมถึง มีทางระบายน้ำติดต่อกับทะเลสาบเล็ก ๆ มากมาย ที่

การจัดกระจายอยู่ที่บริเวณแอ่งสกลนคร ในช่วงฤดูแล้งและจะกลายเป็นทะเลสาบขนาดใหญ่ ในช่วงฤดูฝนกลายเป็นแหล่งทำการประมงที่สำคัญอย่างยิ่งในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ⁶

2.1.2 ลักษณะทั่วไปของเรือนไทยภาคอีสาน

เรือนไทยภาคอีสาน แบ่งออกได้เป็นการปลูกเรือนในลักษณะชั่วคราว กึ่งถาวร หรือเรือนถาวรประเภทของเรือนอีสาน

ลักษณะชั่วคราว สร้างไว้ใช้เฉพาะบางฤดูกาล เช่น เถียงนา หรือ เถียงโฮ่ ทำยกพื้นสูงเสาไม้จริง โครงไม้ไผ่หลังคามุงหญ้าหรือแป้นไม้ที่รื้อมาจากเรือนเก่า พื้นไม้ไผ่สับพากทำฝาโล่งหากไร่นาไม่ไกลสามารถไปกลับได้ มีอายุใช้งาน 1-2 ปี สามารถรื้อซ่อมใหม่ได้ง่าย

ลักษณะกึ่งถาวรคือกระท้อบ หรือเรือนเล็ก ไม่มั่นคงแข็งแรง มีชื่อเรียกว่า " เรือนเหย้า" หรือ เเฮียน ย้าวหรือเเฮาเรือน เป็นแบบเรือนเครื่องผูก หรือเป็นแบบเรือนเครื่องสับก็ได้ เรือนเหย้ากึ่งถาวรยังมี ตูบต่อเล่า ซึ่งเป็นเพิงที่สร้างอิงกับตัวเล่าข้าว และ ตั่งตอดิน ซึ่งเป็นเรือนที่ตัวเสาดั้งจะฝังถึงดินและใช้ไม้ท่อนเดียวตลอดสูงขึ้นไปรับอกไก่ เป็นเรือนพักอาศัยที่แยกมาจากเรือนใหญ่ เรือนเหย้ากึ่งถาวรอีกอย่างหนึ่ง คือ ตั่งตั่งคาน หรือ ตั่งตั่งซ้อ ลักษณะคล้ายเรือนเกยทั่วไป แต่มีความพิถีพิถันน้อยกว่า

ลักษณะถาวรเป็น เรือนเครื่องสับ หรือเรือนไม้กระดาน จำแนกได้เป็น 3 แบบ คือ เเฮียนเกย เเฮียนแฝด เเฮียนโง่ง ลักษณะได้ถุนสูงเช่นเดียวกับภาคอื่น ๆ เรือน เครื่องสับเหล่านี้ ไม่นิยมเจาะช่องหน้าต่าง แต่ทำหน้าต่างเป็นช่องแคบ ๆ ส่วนประตูเรือนทำเป็นช่องออกทางด้านหน้าเรือนเพียงประตูเดียว ภายในเรือนจึงค่อนข้างมืด เพราะในฤดูหนาวมีลมพัดแรงและอากาศเย็น จึงต้องทำเรือนให้ทึบและกันลมได้ หลังคาเรือนทำเป็นทรงจั่วอย่างเรือนไทยภาคกลางมุงด้วยกระเบื้องดินเผาหรือกระเบื้องไม้สักจั่วกรตุ้ยไม้ตีเกล็ดเป็นรูปรัศมีของอาทิตย์ทั้งสองด้าน รอบหลังคาไม่มีชายคาหรือปีกนกยื่นคลุมตัวบ้านเหมือนอย่างเรือนไทยภาคกลาง

เอกลักษณ์เรือนประเภทครอบครัวเดี่ยว ประกอบด้วยเรือนนอน เถียง ชาน ครัว และร้านน้ำ บางหลังอาจมีเรือนโง่ง เพิ่มขึ้นอีก 1 หลังเรือนส่วนใหญ่เปิดโล่ง เนื้อที่ที่ใช้กันห้องเป็นสัดส่วนมีน้อย ไม่แยกเป็นห้อง ๆ อย่างชัดเจน ไม่นิยมทำหน้าต่างทางด้านหลังตัวเรือน ถ้าจะทำจะเจาะเป็นช่องเล็ก ๆ พอให้ยีนศิริระออกไปได้เท่านั้น ไม่นิยมต่อยอดบ้านลมให้สูงขึ้นไปเหมือนเรือนของชาวไทยล้านนาที่

⁶ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ภูมิศาสตร์กายภาพและวัฒนธรรม, เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก <https://cac.kku.ac.th/cac2021/ภูมิศาสตร์กายภาพและวัฒนธรรม/>

เรียกว่ากาแล ไม่นิยมตั้งเสาเรือนบนตอหม้อ เหมือนเรือนของชาวไทยมุสลิมทางภาคใต้ ด้วยเหตุผลที่ชาวไทยภาคอีสานปลูกเรือนด้วยการฝังเสา จึงไม่มีการตั้งบนตอหม้อ

องค์ประกอบของเรือนไทยภาคอีสาน

เรือนนอนใหญ่ จะวางด้านจั่วรับทิศตะวันออก-ตะวันตก ส่วนมากจะมีความยาว 3 ช่วงเสา เรียกว่า "เรือนสามห้อง" ใต้ถุนโล่ง ชั้นบนแบ่งออกเป็น 3 ส่วนคือ

ห้องเปิง เป็นห้องนอนของลูกชาย ส่วนใหญ่ไม่มีการกั้นห้อง

ห้องพ่อ-แม่ กั้นเป็นห้องหรือปล่อยโล่ง

ห้องนอนลูกสาว หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ห้องส้วม มีประตูเข้ามีฝาปิดมิดชิด เมื่อมีลูกเขย จะให้นอนในห้องนี้

ส่วนชั้นล่างของเรือนนอนใหญ่ ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น กั้นเป็นคอกวัวควาย

เกย คือบริเวณชานโล่งที่มีหลังคาคลุม เป็นพื้นที่ลดระดับลงมาจากเรือนนอนใหญ่ ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่พักแขก หรือที่รับประทานอาหาร ส่วนของใต้ถุนจะเตี้ยกว่าปกติ อาจไว้ใช้เป็นที่พักเก็บฟืน

เรือนแฝด เป็นเรือนทรงจั่วแฝด เช่นเดียวกับเรือนนอน โครงสร้างทั้งคานพื้นและซื่อหลังคาจะฝากไว้กับเรือนนอน หากเป็นเรือนแฝดลดพื้นลงมากกว่าเรือนนอน ส่วนใหญ่เสริมเสาเหล็กมารับคานไว้อีกแถวหนึ่งต่างหาก

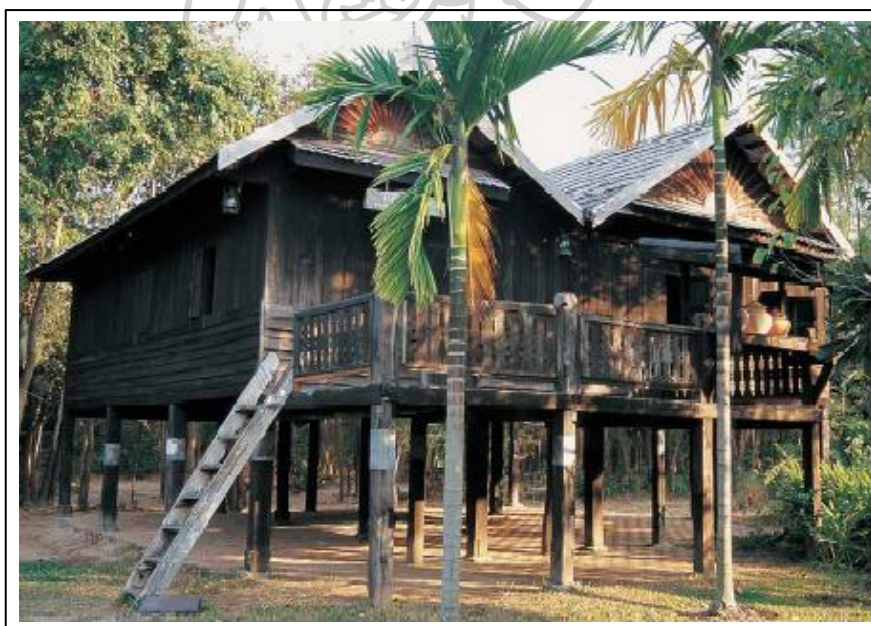
เรือนโ่ง มีลักษณะเป็นเรือนทรงจั่วเช่นเดียวกับเรือนนอนใหญ่ แต่ต่างจากเรือนแฝดตรงที่โครงสร้างของเรือนโ่งจะแยก ออกจากเรือนนอนโดยสิ้นเชิง สามารถรื้อถอนออกไปปลูกใหม่ได้โดยไม่กระทบกระเทือนต่อเรือนนอน การต่อเชื่อมของชายคาทั้งสองหลังใช้รางน้ำ โดยใช้ไม้กระดาน 2 แผ่น ต่อกันเป็นรูปตัววีแล้วอุดด้วยชันผสมขี้เถ้าอีกอย่างหนึ่งถ้าที่เรือนไม่มีคร่าวก็สามารถใช้พื้นที่ส่วนเรือนโ่งนี้ทำคร่าว ชั่วคราวได้

เรือนไฟ (เรือนคร่าว) ส่วนใหญ่จะเป็นเรือน 2 ช่วงเสา มีจั่วโปร่งเพื่อระบายควันไฟ ฝานิยมใช้ไม้ไผ่สานลายทแยงหรือลายขีด

ชานแดด เป็นบริเวณนอกชานเชื่อมระหว่างเกย เรือนแฝดกับเรือนไฟ มีบันไดขึ้นด้านหน้า เรือน มี อ่างแอ่งน้ำ อยู่ตรงขอบของ ชานแดด บางเรือนที่มีบันไดขึ้นลงทางด้านหลังจะมี ชานมน ลดระดับลงไปเล็กน้อยโดยอยู่ด้านหน้าของเรือนไฟ

เสาแหก (แรก) เสาขวัญ จะยึดเสาคู่ในทางตะวันออก เสาแหกจะอยู่ด้านในซึ่งเป็นด้าน ขยายตัวเรือนออกเป็น เฉลียง ชาน ถ้าเรือนบางเรือนหันหัวนอนไปทางทิศใต้ตำแหน่งเสาแหก-เสา ขวัญจะสลับกันกับเสาลักษณะแรก การเลือกเสาคู่นี้ต้องเลือกเสาที่ดี วิธีผูกเสาแหก-เสาขวัญ การผูก เสาจะใช้สิ่งที่เป็นมงคลและที่มีความหมายเป็นศรีแก่เรือนและผู้อยู่ อาศัยให้มีความเป็นสิริมงคลเช่น ไบยอ ไบคุน ยอดอ้อย กล้วย ไซใส่เงิน-ทอง อัก(เครื่องมือสำหรับเก็บด้ายทอผ้า)⁷

อีกหนึ่งจุดสำคัญของบ้านเรือนไทยภาคอีสานก็คือ ตัวบ้านยกสูงหรือบ้านใต้ถุนสูง โดย บ้านเรือนไทยภาคอีสานบางหลังอาจมีความสูงถึง 2 เมตร พื้นที่บริเวณใต้ถุนนั้นใช้สำหรับรับมือกับน้ำท่วม และป้องกันสัตว์ที่มีพิษร้ายประเภทต่าง ๆ เข้าสู่ตัวบ้าน อีกทั้งยังใช้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ และช่วยให้อากาศถ่ายเทได้สะดวกยิ่งขึ้น

ภาพที่ 1 เรือนไทยภาคอีสาน

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก จาก <https://th.wikipedia.org/wiki/เรือนไทยภาคอีสาน>

⁷ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, เรือนไทยภาคอีสาน, เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/เรือนไทยภาคอีสาน>

2.1.3 เครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน

ประชากรในภาคอีสาน นอกจากจะมีความหลากหลายของลักษณะทางชาติพันธุ์แล้ว ยังมีวัฒนธรรมการกินข้าวเหนียวเป็นหลัก เช่นเดียวกับประชาชนส่วนใหญ่ในภาคเหนือ ถึงแม้คนอีสานจะบริโภคข้าวเหนียวเหมือนกับคนภาคเหนือก็ตาม แต่เครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับการกินข้าวเหนียวของภาคอีสาน มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเองที่แตกต่างไปจากภาคเหนือ ถึงแม้จะใช้ประโยชน์ในการใส่ข้าวเหนียวเช่นเดียวกัน เครื่องจักสานภาคอีสาน ที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมการบริโภคข้าวเหนียวที่สำคัญ คือ หวดและมวญึ่งข้าวเหนียว พร้อมภาชนะบรรจุใส่ข้าวเช่น ก่องข้าว และกระติบข้าว

เครื่องจักสานพื้นบ้านที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งคือ ตะกร้า หรือที่ภาษาถิ่นเรียก "กะต๋่า" หรือ "กะต๋า" ซึ่งเป็นภาชนะจักสาน ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในภาคอีสาน สำหรับการบรรจุสิ่งของ เช่น ข้าวเปลือก ผักผลไม้ และยังมีเครื่องจักสานที่น่าสนใจอีกหลายอย่าง ซึ่งส่วนมากจะเป็นเครื่องจักสานไม้ไผ่มากกว่าอย่างอื่น และเครื่องจักสานที่ใช้กันมากในชีวิตประจำวัน ก็เป็นพวกภาชนะต่าง ๆ อย่าง เช่น ครุ กระบุง ตะกร้า กระจาด เปลเด็ก เครื่องจักสานที่จำเป็นต่อชีวิตอีกอย่างหนึ่งก็คือ เครื่องมือจับและดักสัตว์น้ำ เช่น ไซ ข้อง ตุ่มดักกบ ซ่อน ปุ่มชิงปลา ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีเครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงไหม และการทอผ้า เช่น กะเพียดปั่นฝ้าย กระดัง เลี้ยงไหม จ่อเลี้ยงไหม และเครื่องจักสานที่เกี่ยวข้องกับขนบประเพณีของชาวอีสาน ได้แก่ ขันเบ็งหมาก ขันกระหย่อง สำหรับใส่ดอกไม้ และเครื่องบูชาต่างๆ และก่องข้าวขวัญ สำหรับใส่ข้าวเหนียวหนึ่ง เป็นต้น

ภาพที่ 2 กะต๋า หวด จ่อเลี้ยงไหม

เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก <https://www.isangate.com/new/32-art-culture/knowledge/559-jak-san-isan.html>

ปัจจุบันนี้ เครื่องมือเครื่องใช้ประเภทเครื่องจักสานบางอย่างของทางภาคอีสานนั้น ใกล้สูญหายไปแล้ว แม้แต่ในชนบทก็ยังเหลือน้อย หรือแทบไม่หลงเหลืออยู่เลยนอกจากในพิพิธภัณฑ์ เมื่อวัฒนธรรม

ประเพณีดั้งเดิมค่อยๆ ถูกกลืนกินทีละน้อยๆ จากค่านิยมใหม่ๆ ที่มาจากความเจริญก้าวหน้าล้ำทางเทคโนโลยีต่างๆ มีวัสดุมาทดแทน เช่น พลาสติก เข้ามาแทนที่ไม้ไผ่ หวาย ซึ่งมีวิธีการผลิตที่ง่ายกว่า ทำได้ครั้งละมากๆ และมีราคาถูก

เครื่องจักสานที่เป็นเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ในสังคมอีสานผู้ชายและผู้หญิงจะแบ่งงานกันทำ “ยามว่างจากงานในนา ผู้หญิงทอผ้า ผู้ชายจักสาน งานจักสานที่ทำจากไม้ไผ่ สามารถแยกเป็นกลุ่มตามประโยชน์ใช้สอยได้ 2 ประเภท คือ

เครื่องใช้ทั่วไปในบ้าน เช่น ครุ ซึ่งเป็นภาชนะบรรจุน้ำ ตักน้ำ ใส่ปลา ทำจากไม้ไผ่นำมาลงน้ำมันยางและชัน

ภาชนะใส่อาหาร เช่น ก่องข้าว กระจิบข้าว สองสิ่งนี้ต่างกันในรูปแบบทรงและวัสดุ แต่ใช้บรรจุข้าวเหนียวเหมือนกัน หวดและมวนึ่งข้าวเหนียว โดยมากแล้ววัสดุสำหรับการจักสาน คือ ไม้ไผ่ ซึ่งเป็นวัสดุหาง่ายในท้องถิ่น มีคุณสมบัติยืดหยุ่น สารพัดประโยชน์ ถึงขนาดเรียกได้ว่า เป็นพลาสติกของโลกก่อนยุคอุตสาหกรรม

ลักษณะเด่นเชิงรูปธรรม เครื่องจักสานได้ถูกออกแบบมาเป็นอย่างแยบยล ตอบสนองการใช้สอยได้เป็นอย่างดี การสานที่ซัดกันทำให้เกิดช่อง ลวดลาย มีมิติ สีสันแบบธรรมชาติ และไม้ไผ่ยังมีกลิ่นเฉพาะตัว

ลักษณะเด่นเชิงนามธรรม เกี่ยวข้องกับความเชื่อเรื่องสิริมงคล เช่น ตักเงิน ตักโชค เก็บเงิน เป็นต้น

เครื่องจักสาน ที่เป็นเครื่องมือตักสัตว์

เครื่องจักสานที่เป็นเครื่องมือตัก/จับสัตว์ เป็นเครื่องมือที่ทำจากไม้ไผ่ ได้แก่ ข้อง ไช ชูต ต้อน ตุ่มบอง ตุ่มปลายอน โด่ง ลอบ จัน สุ่ม หลี่ ฯลฯ เครื่องมือตักจับสัตว์เหล่านี้ เกิดจากการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมของสัตว์ที่มีหลากหลายก่อนทำเครื่องมือ และยังสะท้อนให้เห็นภูมิปัญญาของชาวบ้านได้หลายอย่าง เช่น ความชาญฉลาดในการเลือกสรรวัตถุดิบ ที่ตนมีความรู้ในด้านคุณสมบัติเป็นอย่างดี โดยเฉพาะการนำเอาไม้ไผ่นำมาดัดแปลง แปรรูปทำเป็นเครื่องจักสาน นอกจากนี้ ยังมีคุณค่าทางศิลปะและความงาม ซึ่งมีรูปทรง โครงสร้าง และลวดลายที่งดงามอย่างยิ่ง ยากที่จะหาเครื่องมือเครื่องใช้ประเภทอื่นเทียบได้

ลักษณะเด่นเชิงรูปธรรม รูปทรงและลวดลายเกิดจากการจักสาน เครื่องมือดักและจับสัตว์น้ำ แต่ละชนิดมีรูปทรงแปลกตา มีเอกลักษณ์ และมีลวดลายที่งดงาม

ลักษณะเด่นเชิงนามธรรม นำไปใช้ประกอบพิธีกรรม เช่น นำไซไปผูกเสาเอกในพิธียกเสาเอก สะท้อนความเชื่อเรื่องสิริมงคล ดักเงิน ดักโชค เก็บเงิน เป็นต้น⁸

2.2 อิทธิพลและแรงบันดาลใจจากพืช

นอกจากนี้ข้าพเจ้ายังได้รับแรงบันดาลใจจากการเลี้ยงของดอกเหลืองชัชวาลและดอกกุหลาบ

เหลืองชัชวาล (ชื่อวิทยาศาสตร์: *Dolichandra unguis-cati*) หรือ เล็บวิฬาร์ เป็นไม้ประดับในวงศ์แคหางค่าง มีถิ่นกำเนิดในทวีปอเมริกากลางถึงอเมริกาใต้ ลักษณะเป็นไม้เถาอายุหลายปี ยาวได้ถึง 15 เมตร ใบเป็นใบประกอบมีใบย่อย 3 ใบ ใบปลายเปลี่ยนรูปเป็นมือเกาะแยก 3 แฉก ยาว 0.5-1 เซนติเมตร ใบย่อยรูปรี มี 2 ขนาด ใบเล็กยาว 1.5-3 เซนติเมตร ใบใหญ่ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลายใบแหลม โคนรูปกลมกว้างหรือเว้าตื้น ๆ ดอกออกเป็นช่อกระจุกสั้น ๆ ตามซอกใบ มีหนึ่งหรือหลายดอก ช่อดอกยาว 1-3 เซนติเมตร กลีบเลี้ยงรูปถ้วย ยาว 5-6 มิลลิเมตร ปลายจักมน 2 แฉก ดอกรูปแตรสีเหลือง มีเส้นกลางกลีบและด้านข้างสีส้มเป็นแนวจรดโคนหลอดด้านใน กลีบบนมี 2 กลีบ ยาว 1.5-2 เซนติเมตร กลีบล่างมี 3 กลีบ ยาวกว่ากลีบบน เกสรเพศผู้มีทั้งสั้นและยาวอย่างละ 2 อัน ติดที่โคนหลอดกลีบดอกเหนือจุดคอด ยาว 1.5-2 เซนติเมตร ก้านเกสรเพศเมียยาวกว่าเกสรเพศผู้ อันยาวเล็กน้อย รังไข่เกลี้ยง ผลแบนรูปแถบแบบแห้งแตก ยาว 25-100 เซนติเมตร ภายในมีเมล็ด⁹

⁸ มนตรี โคตรคันทา, เครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน, เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก

<https://www.isangate.com/new/32-art-culture/knowledge/559-jak-san-isan.html>

⁹ วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี, เหลืองชัชวาล, เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/เหลืองชัชวาล>

ภาพที่ 3 การเลื้อยของดอกเหลืองชัชวาล

เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก

https://twitter.com/Primo_Piazza/status/1372782683714035724

ภาพที่ 4 การเลื้อยของดอกเหลืองชัชวาล

เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก

<https://twitter.com/Kindeedee/status/1240612242959126528>

กุหลาบชื่อวิทยาศาสตร์ Rosa spp.ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ : กุหลาบอยู่ในสกุล Rosa มีอยู่ประมาณ 125 ชนิด มีถิ่นกำเนิดในเอเชียประมาณ 95 ชนิด ในอเมริกา 18 ชนิด ส่วนที่เหลือมีถิ่นกำเนิดในยุโรปหรือตะวันตกเฉียงเหนือของแอฟริกา ส่วนใหญ่มีกระจายพันธุ์อยู่มากทางซีกโลกเหนือ ตั้งอลาสก้า ไชบีเรีย เม็กซิโก อินเดียตอนใต้ และเอธิโอเปีย กุหลาบเป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก แต่บางชนิดมีขนาดใหญ่หรือเป็นไม้เลื้อยเป็นไม้ผลัดใบ เป็นใบประกอบแบบขนนก มีใบย่อย 5-9 ใบ ออกกลับกัน ดอก เป็นดอกเดี่ยวหรือดอกช่อ กลีบดอกแบ่งเป็น 3 ชนิด คือ กลีบดอกชั้นเดียว จะมี 5 กลีบ ส่วนกลีบดอกกึ่งซ้อนมี 6-20 กลีบ กลีบดอกซ้อนมีตั้งแต่ 20 กลีบไปจนถึง 50-60 กลีบ กลีบเลี้ยงมี 5 กลีบ สีเขียวหรือสีเขียวอมแดงเรื่อ เกสรเพศผู้มีจำนวนมาก อับเรณูสีเหลืองล้อมรอบเกสรเพศเมียซึ่งรวมเป็นกระจุกอยู่กลางดอกและจะอยู่ในระดับต่ำกว่าเกสรเพศผู้ ผลกุหลาบ (hip) เป็นผลกลุ่ม ผลแก่แห้ง เมล็ดอ่อน(achene) เมื่อเริ่มติดผลส่วนที่เป็นรังไข่จะขยายพองโตขึ้นโดยมีฐานรองดอกหุ้มไว้ภายในประกอบด้วยผลย่อยจำนวนสองถึงหลายสิบผล ผลมีรูปร่างต่าง ๆ กันตามชนิด เช่น กลม กลมแบน ยาวรี มีเนื้อนุ่ม และมีหลายสี เช่น สีส้ม สีแดง สีเหลือง หรือสีน้ำตาล เมล็ด ค่อนข้างกลม รูปไข่ เส้นผ่าศูนย์กลาง 2-4 มิลลิเมตร เมล็ดอ่อนสีขาวอมเขียว ที่ปลายมีสีแดง เมล็ดแก่สีน้ำตาล จำนวน 2-18 เมล็ด¹⁰

¹⁰ โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี, กุหลาบ, เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก http://www.rspg.or.th/plants_data/use/flowers01-1.htm

ภาพที่ 5 ชุ่มกุหลาบ

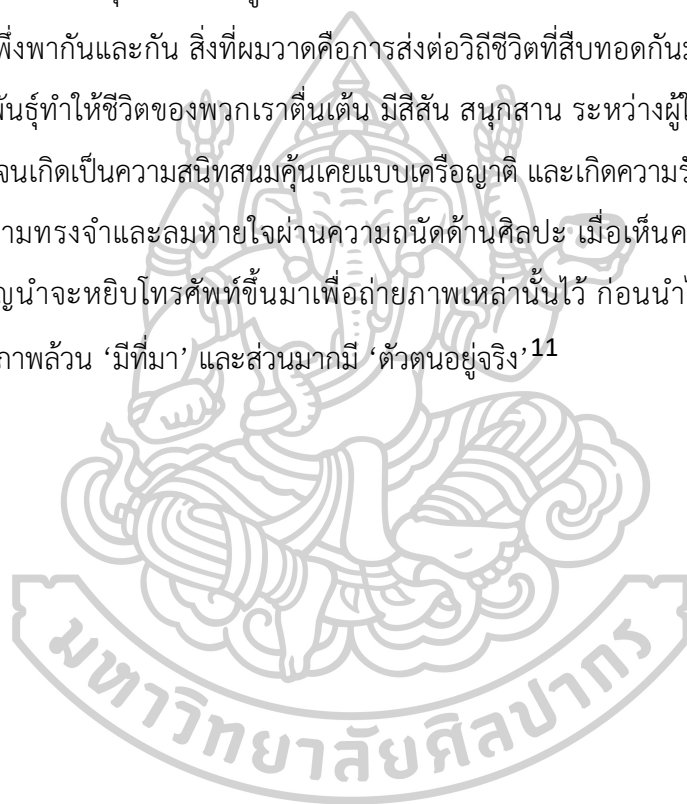
เข้าถึงเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2566, เข้าถึงจาก <https://www.scgbuildingmaterials.com/th/ideas/design-ideas>

2.3 อิทธิพลด้านรูปแบบทางศิลปกรรมและจากศิลปิน

การศึกษาเนื้อหาเรื่องราวจากศิลปินเป็นสิ่งที่โน้มนำไปสู่การสร้างผลสัมฤทธิ์ในผลงานของข้าพเจ้า ทั้งในรูปแบบของผลงานที่ก่อเกิดเนื้อหา แนวความคิด ความหมาย ที่มีผลต่ออารมณ์ความรู้สึก อันเกิดจากประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ความประทับใจในผลงานของศิลปินนั้น จึงเป็นอิทธิพลต่อข้าพเจ้า ที่ต้องการจะศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของ ความประณีตละเอียดอ่อนในการสร้างสรรค์ผลงาน การใช้ทัศนธาตุ ที่ประกอบไปด้วย รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นที่ว่าง และการสร้างสรรค์บรรยากาศในผลงาน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นแรงบันดาลใจที่ต้องศึกษาจากศิลปิน โดยมีดังต่อไปนี้

2.3.1 ศิลปินบุญนำ สาสด

ผลงานของบุญนำนั้นเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตและวิถีเกษตรกรรมของชาวอีสานเป็นหลัก ด้วยเหตุผลเพียงไม่กี่ข้อคือ ‘ผูกพัน’ และ ‘ชื่นชอบ’ โดยช่วงเวลาที่เขาชอบที่สุดคือ ช่วงฤดูกาลเก็บเกี่ยว และหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพราะเวลานั้นคือช่วงเวลาแห่งความสุขของชาวนา ความเป็นชนบทอันเรียบง่ายและสุขสงบสะท้อนผ่านกิจวัตรประจำวันที่บุญนำและชาวบ้านทำ ไม่ว่าจะเป็นการดำนา ลงแขก เกี่ยวข้าว หาปู จับปลา วิ่งเล่นในท้องทุ่ง หรือนอนแผ่ผิงแดดบนกองฟอง ทุกอย่างเรียบง่ายสงบ มีเพียงลมที่พัดเอื่อยไปมา “ที่นี่ไม่วุ่นวาย เราอยู่กับความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติตามฤดูกาล พึ่งพาธรรมชาติ พึ่งพาตัวเอง พึ่งพากันและกัน สิ่งที่ผมวาดคือการส่งต่อวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การเก็บเกี่ยวพืชพันธุ์ทำให้ชีวิตของพวกเขาตื่นเต็น มีสีสัน สนุกสนาน ระหว่างผู้ใหญ่ทำงาน เด็ก ๆ ก็จะออกไปวิ่งเล่นจนเกิดเป็นความสนิทสนมคุ้นเคยแบบเครือญาติ และเกิดความรักความผูกพันในชุมชน” เพื่อบันทึกความทรงจำและลมหายใจผ่านความถนัดด้านศิลปะ เมื่อเห็นความงามหรือเหตุการณ์ประทับใจ บุญนำจะหยิบโทรศัพท์ขึ้นมาเพื่อถ่ายภาพเหล่านั้นไว้ ก่อนนำไปถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาดที่ทุกภาพล้วน ‘มีที่มา’ และส่วนมากมี ‘ตัวตนอยู่จริง’¹¹

¹¹ วโรตม เตชศรีสุธี, ศิลปินลงทุ่ง, เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://readthecloud.co/boonnum-sasood/>

ภาพที่ 6 หมอลำน้อย

นายบุญนำ สาสุต, สีน้ำมันบนผ้าใบ, 190 x 200 ซม

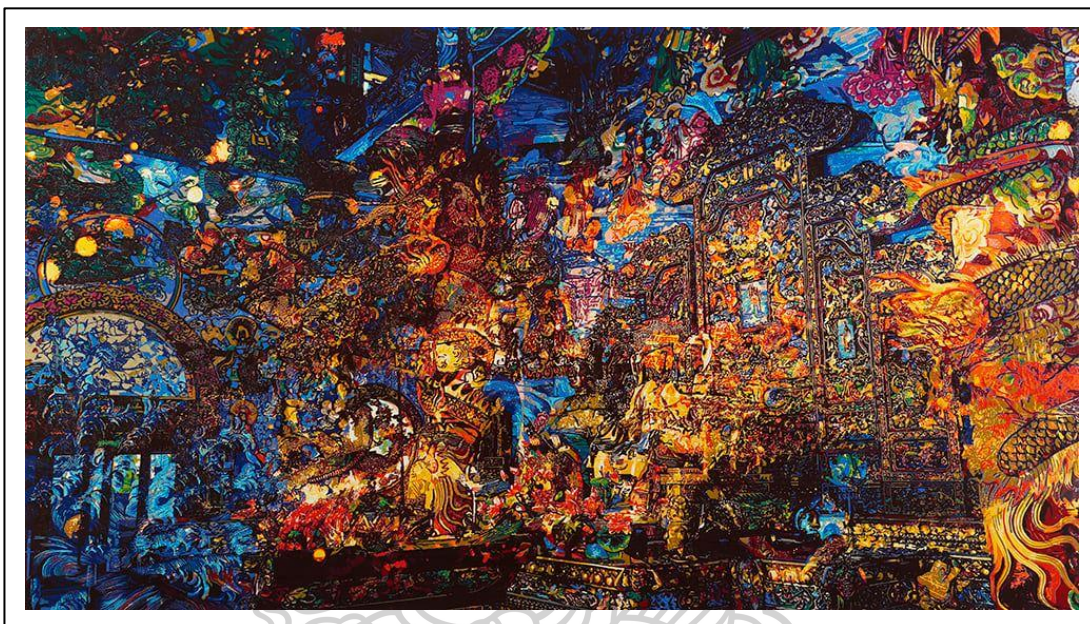
เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/TheWhiteElephantArtAward/photos/1477701292360521>

2.3.2 วริศรา อภิสิมภินวงศ์

การสร้างสรรคผลงานศิลปะของ วริศรา อภิสิมภินวงศ์ นั้นถ่ายทอดเรื่องราววิถีชีวิตจริงที่ได้เกิดเป็นคนไทยเชื้อสายจีนของผู้สร้างสรรค ต้องการสื่อให้คนไทยที่มีความหลากหลายเชื้อชาติในประเทศ ได้เห็นถึงวิถีชีวิตประเพณีวัฒนธรรมที่งดงามของคนไทยเชื้อสายจีน ได้รับรู้ถึงความเชื่อทางพิธีกรรมในการแสดงความเคารพต่อบรรพบุรุษอันเป็นเอกลักษณ์ที่บ่งบอกถึงความกตัญญูกตเวทีและระลึกถึงบุญคุณของบรรพบุรุษอย่างสูง เป็นพิธีกรรมที่สอดแทรกกุศโลบายเพื่อให้เกิดความรักใคร่ใน

หมู่เครือญาติ โดยมีการทับซ้อนของวัฒนธรรมทั้งไทย-จีนอย่างลงตัว สะท้อนผ่านภาษาภาพด้วย ศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ (Woodcut) ที่มีบรรยากาศของประเพณีการเฉลิมฉลอง กลิ่นอายความรื่นเริง ผ่านสีฉ่ำ รูปแบบรูปทรงที่โดดเด่นทอน ส่งผลให้รู้สึกถึงพลัง ความรัก และคุณค่าของ วัฒนธรรม

ภาพที่ 7 จุดกำเนิดสีสันแห่งความฝัน
 วริศรา อภิสัมภินวงศ์, ภาพพิมพ์แกะไม้, 120 x 200 ซม

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://www.facebook.com/TheWhiteElephantArtAward/photos/pb.100066436515705.-2207520000./2213831132080863/?type=3>

2.3.3 ภาพพิมพ์ญี่ปุ่น Ukiyo-e (อุคิโยะเอะ)

ภาพพิมพ์แกะไม้ของญี่ปุ่นถูกเรียกว่า Ukiyo-e (อุคิโยะเอะ) แปลว่า โลกที่ล่องลอย หรือสื่อความได้ว่า “โลกมนุษย์ปัจจุบัน” ซึ่งสะท้อนวัฒนธรรมสมัยนิยม (Pop Culture) ในยุคสมัยนั้นซึ่งเต็มไปด้วยความสนุกสนานและมายา ซึ่งภาพที่ศิลปินถ่ายทอดออกมาส่วนใหญ่จะสะท้อนความเป็นอยู่เป็นอยู่ความธรรมดาในแต่ละวันของคน ศิลปินที่ได้รับการยอมรับมากที่สุดคนหนึ่งคือ โฮกุไซ (Katsushika Hokusai) เขาต่างกับศิลปิน Ukiyo-e คนอื่น เขาเรียนวิธีแกะสลักแม่พิมพ์ไม้ตั้งแต่เด็ก

ก่อนที่จะผันตัวเองมาเป็นช่างวาด เพราะฉะนั้นเขามีความเข้าใจและสามารถทำผลงานภาพพิมพ์ได้ลึกซึ้งกว่าศิลปินคนอื่นที่ต้องอาศัยช่างแกะสลักในการเปลี่ยนภาพให้เป็นแม่พิมพ์ไม้

ตอน Hokusai อายุ 71 เขาสร้างงาน The Great Wave Off Kanagawa หรือภาพคลื่นยักษ์ที่เราคุ้นเคยในสื่อ ไม่ว่าจะเป็นหน้าปกเพลง La mer ของ Claude Debussy, Emoji บน iOS, Logo ของ Quicksilver, เสื้อผ้าของ Uniqlo และ Sun Surf รวมไปถึงธนบัตรญี่ปุ่นที่กำลังจะถูกปรับเปลี่ยนในปี ค.ศ. 2024

ภาพที่ 8 คลื่นยักษ์นอกฝั่งคานางาวะ

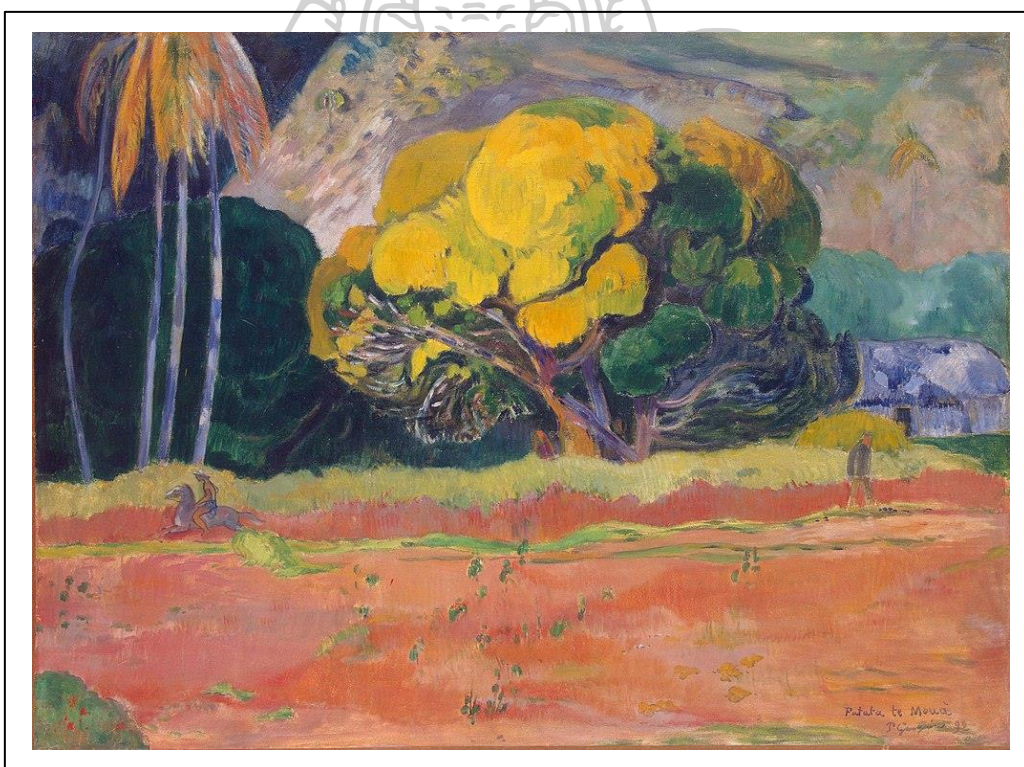
คัตสึชิเกะ โฮกุไซ, ภาพพิมพ์แกะไม้, 23 x 38 ซม

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก https://th.wikipedia.org/wiki/คัตสึชิเกะ_โฮกุไซ

2.3.4 Paul Gauguin

เขาวาดภาพที่ถ่ายทอดวิถีชีวิตอันเรียบง่ายของชนพื้นเมืองออกมาอย่างอ่อนโยน ด้วยสีสดใสจัดจ้าน รูปทรงที่แบนราบ หยาดกระด้างบิดเบี้ยว หากแต่บริสุทธิ์ และชัดเจน ด้วยการใช้ทฤษฎีแสงสีของอิมเพรสชันนิสต์ ผนวกกับประสบการณ์ทางศาสนาจากชุมชนในชนบทของแคว้นบริตตานีในฝรั่งเศส และการสัมผัสกับภูมิทัศน์ในหมู่เกาะแคริบเบียน และทฤษฎีสีสีนที่เขาศึกษาและทดลอง

ด้วยตัวเองจากการเฝ้าสังเกตธรรมชาติและ ความรู้ใหม่ๆ ทางวิทยาศาสตร์ที่เพิ่งค้นพบในยุคสมัยนั้น ในภายหลังการทำงานในลักษณะนี้ถูกเรียกว่า Synthetism อันเป็นวิธีการทำงานศิลปะที่ศึกษาและ วิเคราะห์วัตถุในธรรมชาติ ในฐานะที่มันเป็นส่วนประกอบของพื้นผิว เส้นสี และรูปทรงในเชิง สัญลักษณ์ จึงนิยมถ่ายทอดผลงานออกมาเป็นสองมิติแบนราบ มากกว่าจะแสดงให้เห็นมิติความลึก เพื่อเลียนแบบความเป็นจริงแบบตรงๆ ด้วยการเสาะแสวงหาความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับโลก ธรรมชาติที่เขาค้นพบได้จากชุมชนต่างๆ ในเฟรนช์พอลินีเซีย และวัฒนธรรมนอกโลกตะวันตก โกแกง มองว่าภาพวาดของเขาเป็นปรัชญา การทำสมาธิ และการแสวงหาความหมายแห่งการดำรงอยู่ของ มนุษย์ เช่นเดียวกับความเป็นไปได้ในการเข้าถึงแก่นแท้ทางศาสนา และการเสาะหาคำตอบเกี่ยวกับการ ดำรงชีวิตอย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ โกแกงเป็นแบบอย่างของศิลปินพเนจรผู้แสวงหาความลึกกลับ แห่งธรรมชาติ¹²

ภาพที่ 9 Fatata Te Moua (At the Foot of a Mountain)ปอล โกแก็ง

เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_-_Fatata_te_moua_\(1892\).jpg#/media/File:Paul_Gauguin_-_Fatata_te_moua_\(1892\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Paul_Gauguin_-_Fatata_te_moua_(1892).jpg#/media/File:Paul_Gauguin_-_Fatata_te_moua_(1892).jpg)

¹² ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์, “Paul Gauguin ศิลปินผู้ถ่ายทอดความบริสุทธิ์ของธรรมชาติด้วยเส้นสีและรูปทรง”, มติชนสุดสัปดาห์, 29 มิถุนายน 2563,

เข้าถึงเมื่อ 17 ตุลาคม. 2565, เข้าถึงจาก https://www.matichonweekly.com/column/article_318117

2.4 อิทธิพลสีสันทจากลัทธิทางศิลปะอิมเพรสชันนิสม์ (Impressionism)

ศิลปะแบบอิมเพรสชันนิสม์ จะมุ่งเน้นถึงการวาดภาพที่จับซึ่งสายตาสัมผัสรับรู้ในช่วง ฅ. เวลานั้นและเป็นช่วงเวลาที่ยับพลัน และจะมีการแยกแยะสีที่จะเข้ามาประกอบกันเข้าเป็นแสงที่ส่อง ต้องสิ่งต่าง ๆ ทำให้เกิดพื้นผิวภาพที่เต็มไปด้วยสีที่แปรเปลี่ยนเป็นภาพที่เต็มไปด้วยความ เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง ลักษณะของภาพวาดแบบอิมเพรสชันนิสม์ มีการใช้พู่กันหวัดสีอย่างเข้ม ๆ ใช้สีสว่าง ๆ มีส่วนประกอบของภาพที่ไม่ถูกบีบ เน้นไปยังคุณภาพที่แปรผันของแสง มักจะเน้นไปยัง ผลลัพธ์ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของเวลา เนื้อหาของภาพเป็นเรื่องธรรมดาๆ และมีมุมมองที่พิเศษ จิตรกรแนวอิมเพรสชันนิสม์ ได้ฉีกกรอบการวาดที่มาตั้งแต่อดีต มักจะวาดภาพกลางแจ้งมากกว่าใน ห้องสตูดิโออย่างที่ศิลปินทั่วไปนิยมกัน เพื่อที่จะลอกเลียนแสงที่แปรเปลี่ยนอยู่เสมอในมุมมองต่าง ๆ ศิลปะลัทธิประทับใจ (Impressionism) ศิลปะแห่งความงดงามของประกายแสงและสี พยายาม แสดงคุณสมบัติของแสงสี อันเป็นผลมาจากความรู้ เกี่ยวกับแสงจากสเปกตรัมและสี ซึ่งเป็นผลผลิต จากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ โดยพยายามบันทึกการสะท้อนแสงบนพื้นผิวของวัตถุรวมทั้ง สภาพบรรยากาศในแต่ละช่วงเวลา ไม่สนใจต่อการแสดงรูปทรงให้โดดเด่นใช้สีสดใสตามสีของ สเปกตรัม ระบายด้วยรอยแปรงหยาบๆทับซ้อนกันหลายครั้ง

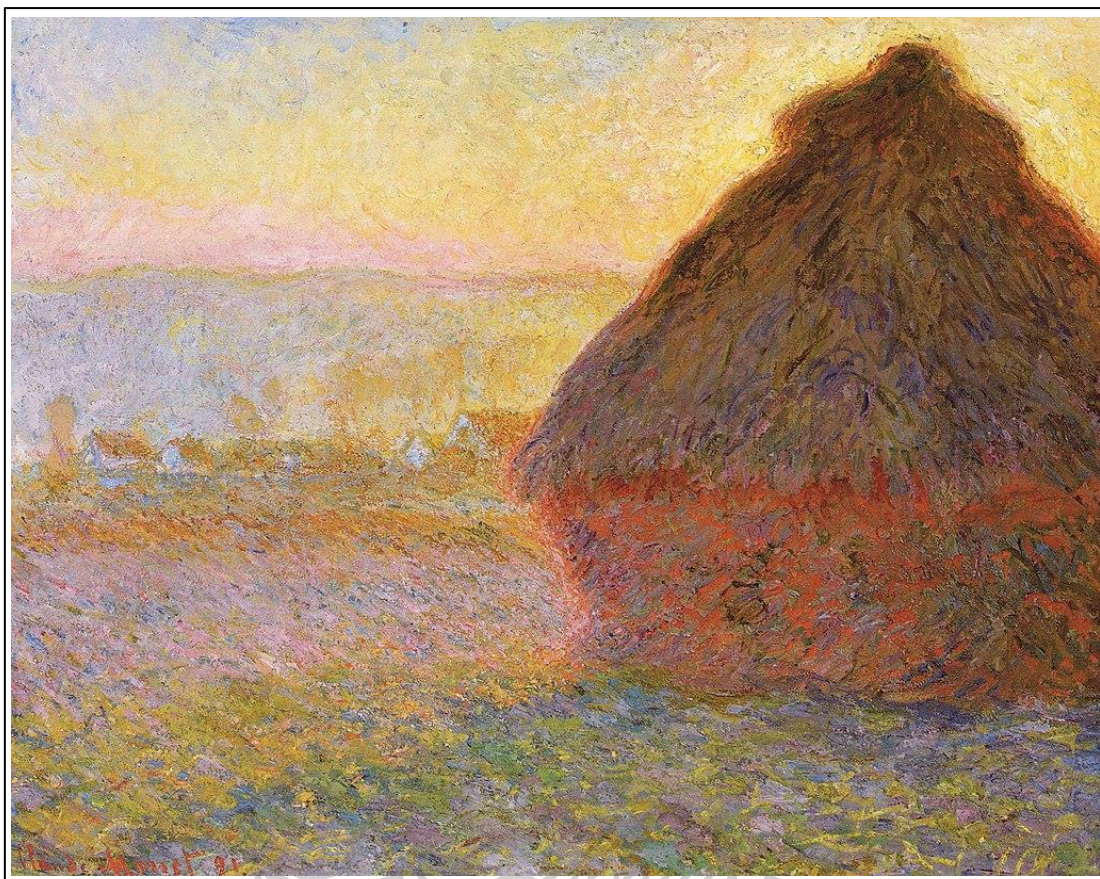
ศิลปินนิยมใช้สีเหลืองในบริเวณแสง สีม่วงในบริเวณเงา ไม่นิยมใช้สีดำหรือสีน้ำตาล เพราะเป็นสีที่ไม่ อยู่ในสเปกตรัม

ศิลปินที่สำคัญของกลุ่มอิมเพรสชันนิสม์ ได้แก่ โคลด โมเนต์ (Claude Monet) ชิสเลย์ (Alfred Sisley) เดอกาส์ (Edgar Degas) ปิซาโร (Camille Pissarro) เรอโนว (Pierre-Auguste Renoir) มาเนต์ (Edouard Manet)¹³

¹³ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ลัทธิประทับใจ, เข้าถึงเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก

<https://th.wikipedia.org/wiki/ลัทธิประทับใจ>

ภาพที่ 10 “กองฟาง (พระอาทิตย์ตก)” (The Cliffs at Etretat) – ค.ศ. 1890-1891, พิพิธภัณฑ์ศิลปะบอสตัน, สหรัฐอเมริกา

2.5 อิทธิพลจากลัทธิทางศิลปะเหนือจริง(Surrealism)

ลัทธิเหนือจริง หรือ เซอร์เรียลลิซึม (Surrealism) เป็น “ลัทธิ” หรือ “ขบวนการ” ทางวรรณศิลป์และทัศนศิลป์ที่เกิดขึ้นในฝรั่งเศสช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 อ็องเดร เบรอตง (Andre Breton) เข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มดาดา (Dadaism) ที่มีเป้าหมายใช้ความก้าวร้าวรุนแรงเพื่อต่อต้านสงคราม ต่อต้านค่านิยมของชนชั้นกลางทุกชนิดรวมทั้งคริสต์ศาสนา ต้องการทำลายขนบประเพณีที่ชนชั้นกลางสะสมไว้รวมทั้งศิลปวรรณคดีด้วย หลังจากร่วมทำกิจกรรมกับกลุ่มดาดาอยู่ระยะหนึ่ง เบรอตงกับเพื่อนๆ ก็แยกตัวออกมาตั้งกลุ่มใหม่ คือ กลุ่มเซอร์เรียลลิซึม ซึ่งยังรับเอาความก้าวร้าวมุ่งทำลายค่านิยมของชนชั้นกลางของดาดามาเป็นฐานแต่มุ่งสร้างค่านิยมใหม่

เอกลักษณ์ของเซอร์เรียลลิซึม

เอกลักษณ์ของศิลปะเซอร์เรียลลิซึมก็คือการใช้สิ่งที่เรียกว่า ความบังเอิญ (Chance) มาเป็นส่วนหนึ่งในการนำเสนอผลงานโดยเฉพาะการหยิบเอาสิ่งของสองอย่างหรือมากกว่านั้นซึ่งไม่มีความเกี่ยวข้องกันมาวางไว้ด้วยกัน เหมือนเป็นการพบกันโดยบังเอิญที่ก่อให้เกิดความหมาย แม้แต่ละอย่างจะไม่มี ความเกี่ยวข้องกันเลย แต่เมื่อมาอยู่ร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน ก็ย่อมจะกระตุ้นให้ผู้ชมเกิดจินตนาการ และความรู้สึกถึงเอกภาพแบบใหม่ ซึ่งไม่ขึ้นกับเหตุผลหรือตรรกะใด ๆ ในโลกกายภาพ รูปแบบ ผลงานศิลปะจะใช้วิธีการนำเอาสิ่งที่เป็นสภาวะปกติวิสัยตั้งแต่ 2 สิ่งที่ดูเข้ากันไม่ได้มาจัดรวมประกอบ กัน และแต่งเติมผสมผสานให้ดูเป็นสิ่งเดียวกันอย่างกลมกลืน รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้สึกสัมผัสและ ประสบการณ์ทางการเห็นให้สอดคล้องกับความคิด เชื่อมโยงให้เป็นเรื่องใหม่

ก่อตั้งขึ้นในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2459 ซึ่งพัฒนาต่อเนื่องมาจากกลุ่มดาดา โดยในปี พ.ศ. 2465 สมาชิกในกลุ่มดาดาได้แยกตัวออกไปและรวมกันใหม่อีกครั้งที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส จากการแถลงการณ์อย่างเป็นทางการเป็นลายลักษณ์อักษรชื่อว่า แถลงการณ์เซอร์เรียลลิซึม (Manifeste du Surrealisme) โดยเบรอตง ได้รับการเผยแพร่เมื่อปี พ.ศ. 2467 โดยนับเอาจากการ รวมตัวกันของบรรดาผู้จัดทำวรรณกรรมที่พวกเซอร์เรียลลิสต์เป็นกองบรรณาธิการ ซึ่งตอนนั้นวารสาร ฉบับนี้ยังคงเป็นส่วนหนึ่งของดาดาในฝรั่งเศสอันเป็นที่ชนะเดียวกับที่วอลเทอร์ เบนจามิน ได้เสนอไว้ในบทความ Surrealism: The Last Snapshot of the European Intelligentsia ซึ่งเนื้อหาสำคัญ ในแถลงการณ์ คือ การขบถต่อค่านิยมของชนชั้นกลางตลอดจนขนบและกฎเกณฑ์ทุกชนิดเพื่อให้ได้มา ซึ่งเสรีภาพในการแสดงออกซึ่ง “ตัวตนภายใน” หรือ “ความคิดบริสุทธิ์” หรือ “จิตไร้สำนึก” ที่ถูก เก็บกดไว้ต้องการแสวงหรือบรรลุถึงความจริงสูงสุดอันเกิดจากการผสมรวมของความฝันกับความ จริงแห่งโลกภายนอก กล่าวคือ ต้องการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิดภายในออกมาอย่างเสรีในทุก รูปแบบ โดยปราศจากการควบคุมใด ๆ ทั้งสิ้น

อ็องเดร เบรอตง เป็นผู้ริเริ่มเผยแพร่แนวคิดของกลุ่มเซอร์เรียลลิซึม เขาเคยเป็นนักเรียนแพทย์ในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ซึ่งทำให้ได้มีโอกาสศึกษาแนวคิดของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ที่เซอร์เรียลลิซึมต่างเห็นว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับจิตไร้สำนึกของฟรอยด์มีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของมนุษย์ เบรอตงและพรรคพวกได้นำเอาวิธีการเชื่อมโยงเสรี (Free association) ของฟรอยด์มาประยุกต์ใช้กับศิลปะ โดยให้ศิลปินวาดรูปหรือเขียนสิ่งที่ลอยเข้ามาในความคิดโดยไม่ต้องสนใจเหตุผลตรรกะใด ๆ งานศิลปะของเซอร์เรียลลิซึมจึงเป็นทั้งเนื้อหาและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ผุดบังเกิดจากจิตไร้สำนึก (หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ เป็นการสร้างสรรค์จากโลกภายในของศิลปินและโลกที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์ของโลกกายภาพ)¹⁴

ภาพที่ 11 “Arrested Expansion หรือ Cardiac Arrest” โดย จอร์จ กรี (George Gricol)

สรุปการศึกษาผลงานของศิลปินที่สนใจ ทั้งด้านแนวความคิดและรูปแบบเทคนิควิธีการ เพื่อนำมาเป็นแรงบันดาลใจและปรับใช้กับการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ของข้าพเจ้าจนเกิดการพัฒนางานอย่างมีประสิทธิภาพ และเห็นถึงผลสัมฤทธิ์ที่ดียิ่งขึ้น

¹⁴ วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี, ลัทธิเหนือจริง, เข้าถึงเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2566, เข้าถึงจาก <https://th.wikipedia.org/wiki/ลัทธิเหนือจริง>

บุญนำ สาสุต อิทธิพลของแนวความคิด อารมณ์ความรู้สึกที่ผูกผันและชื่นชอบ อีกทั้งสถานที่สภาพ
สิ่งแวดล้อมยังเป็นภาคอีสานเหมือนกับตัวข้าพเจ้าเอง ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันกับแนวความคิดของ
ข้าพเจ้าเองที่ว่าด้วยความรักและความผูกผัน

วริศรา อภิสัมพันธ์ อธิธิพลของสีเส้นที่สะท้อนผ่านภาษาภาพด้วยศิลปะภาพพิมพ์เทคนิคภาพพิมพ์
แกะไม้ (Woodcut) ที่มีบรรยากาศของประเพณีการเฉลิมฉลอง กลิ่นอายความรื่นเริง ผ่านสีเส้น
รูปแบบรูปทรงที่โดดเด่นทอน ส่งผลให้รู้สึกถึงพลัง ความรัก และคุณค่าของวัฒนธรรม โดยใช้สี-แสง
เป็นตัวกำหนดพลัง อารมณ์ ความรู้สึก

คัตสีชิกะ โสกุไซ อิทธิพลของการถ่ายทอรูปแบบ Landscape โดยเฉพาะชุด “ทัศนียภาพ 36 มุม
ของภูเขาฟูจิ” การวาดภาพอุกิโยะ การวาดภาพภูมิทัศน์และภาพชีวิตประจำวันของชาวญี่ปุ่นจากชน
ระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นการแสดงออกที่เรียบง่ายไม่ซับซ้อน

ปอล โกแก็ง อิทธิพลของสีเส้นที่แสดงออกไปทางโทนสีร้อน และลักษณะภูมิประเทศของเกาะตาฮีตีที่
โกแก็งไปอาศัยอยู่นั้น มีลักษณะสภาพอากาศที่ร้อนคล้ายกับภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศ
ไทย เพราะตั้งอยู่ใกล้เส้นศูนย์สูตร

บทที่ 3

ขั้นตอนการศึกษาและกระบวนการสร้างสรรค์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ หัวข้อ “พื้นที่แห่งความฝันบนความงามของชีวิตอีสาน” ได้เริ่มทำตามขั้นตอนและกระบวนการในการสร้างสรรค์ผลงาน เริ่มแรกฉันลงพื้นที่ภายในหมู่บ้านของตนเอง เก็บข้อมูลถ่ายภาพบ้านไม้ใต้ถุนสูง สังเกตดูต้นไม้ที่ชาวบ้านนิยมปลูกตกแต่งบ้านส่วนใหญ่เป็นไม้มงคล พบว่าสีไม้ที่เกิดขึ้นจากธรรมชาติมีสีแดงอมน้ำตาล เจ้าของบ้านชอบนำแคร่ไม้ไผ่หรือโต๊ะเก้าอี้ไม้มาวางนั่งเล่น ทุกบ้านจะมีสัตว์เลี้ยงไว้ประจำบ้าน คนแก่ที่เฝ้าบ้านชอบทำเครื่องจักสานไว้ใช้ในบ้าน ถ่ายภาพบ้านหลังเดียวกันทั้งช่วงเช้า-บ่าย-เย็นเพื่อบรรยายภาคแต่ละช่วงเวลา ต่อมาลงพื้นที่ถ่ายภาพสัตว์ สังเกตพฤติกรรมของสัตว์แต่ละชนิด นำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานที่มีการศึกษาค้นคว้าบันทึกข้อมูล การทดลองปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาเพื่อการสร้างสรรค์ผลงานเป็นเฉพาะตน

ในขั้นตอนแรกหาแนวความคิดที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงาน แล้วศึกษารวบรวมข้อมูล หลังจากนั้นจึงนำไปสร้างเป็นภาพร่าง และไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานต่อไป โดยเทคนิคที่ใช้เพื่อสร้างสรรค์ผลงานคือ ภาพพิมพ์แกะไม้ (woodcut) เป็นเทคนิคที่ตอบสนองต่อผลงานของข้าพเจ้า ด้วยวิธีการใช้เครื่องมือสว่านแกะไม้และการสร้างพื้นผิว (texture) บนแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดเป็นบรรยากาศและพื้นผิวตามที่ต้องการ

3.1 แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์

จากความรักและความผูกพันกับบ้านเรือนที่สร้างจากไม้ที่มีใต้ถุนสูงบรรยากาศที่ปลอดโปร่งโล่งสบายในวิถีชีวิตชนบทอีสาน การดำเนินชีวิตที่มีสัมพันธ์กับสรรพสัตว์และเครื่องมือเครื่องใช้ในการดำรงเลี้ยงชีพที่ทำจากเครื่องจักสานเครื่องถักทอ ในอดีตพื้นที่ชนบทอีสานนั้นเต็มไปด้วยความอุดมสมบูรณ์ความงาม บ้านเรือนของคนอีสานอยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ทว่าปัจจุบันความอุดมสมบูรณ์ค่อยๆเลือนลางหายไป ความแห้งแล้งค่อยๆรุกคืบเข้ามาแทนความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้บรรพบุรุษซึ่งเห็นถึงสภาวะการณที่ค่อยๆเปลี่ยนแปลงไปนั้น จึงมีความคิดที่ต้องการให้ลูกหลานศึกษาเล่าเรียนสูงๆจะได้ไม่มาลำบากที่บ้าน จึงเป็นผลทำให้ลูกหลานต้องเดินทางไปศึกษาเล่าเรียนในพื้นที่ต่างบ้านต่างเมือง การดำเนินชีวิตในเมืองที่ซึ่งผิดแปลกจากวิถีที่เคยดำเนินนั้น ส่งผลให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวอ้างว้างและถวิลหาวิถีที่เคยดำเนิน

เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ในเมือง ซึ่งเปลี่ยนบริบทแวดล้อมจากบ้านเกิด ทำให้ตัวข้าพเจ้าเกิดความหวงคิดถึงและโยกย้ายบ้านเกิด จากปัจจัยที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาเอกลักษณ์การสร้างที่อยู่ของคนในภาคอีสาน ซึ่งนิยมสร้างบ้านจากไม้ได้ถุนสูง บ้านไม้เปรียบเสมือนตัวแทนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่กำลังเหงา ซึ่งมีพืชพรรณดอกไม้เลื้อยตามบ้านเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความงดงามและความเพ้อฝัน มีสรรพสัตว์แสดงท่าทางต่างเพื่อสื่อถึงความสุข

จากสภาพพื้นที่ในสังคมเมืองที่ข้าพเจ้าต้องอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ข้าพเจ้าหวงระลึกถึงวิถีชีวิตในอดีตที่จากมา ซึ่งไม่ได้นึกถึงวิถีชีวิตแบบเดิมที่เป็นจริง แต่หวงระลึกถึงวิถีชีวิตอีสานที่เป็นความฝัน จนก่อให้เกิดเป็นจินตนาการความฝันส่วนตัว โดยแสดงออกถึงความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องของวิถีชีวิตและความฝันที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวที่เป็นแฟนตาซี ซึ่งเกิดขึ้นจากเรื่องเพ้อฝัน ความอิสระในจินตนาการและความคิด แสดงออกถึงความสุขมีชีวิตชีวาและบรรยากาศของธรรมชาติที่เป็นพื้นที่อีสานบ้านเกิดซึ่งเป็นพื้นที่เขตร้อน

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาสร้างสรรค์ผลงาน

นำไปสู่การทดลองปฏิบัติ และแก้ไขปัญหาสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. การศึกษารวบรวมข้อมูลโดยการออกสู่สถานที่จริงเพื่อบันทึกข้อมูล ด้วยการบันทึกเป็นภาพถ่าย

2. ศึกษารูปทรงโครงสร้างบ้านไม้ เพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานเฉพาะตน

3. ทดลองปฏิบัติและศึกษาการสร้างบรรยากาศ สี ที่เหมาะสมกับผลงาน

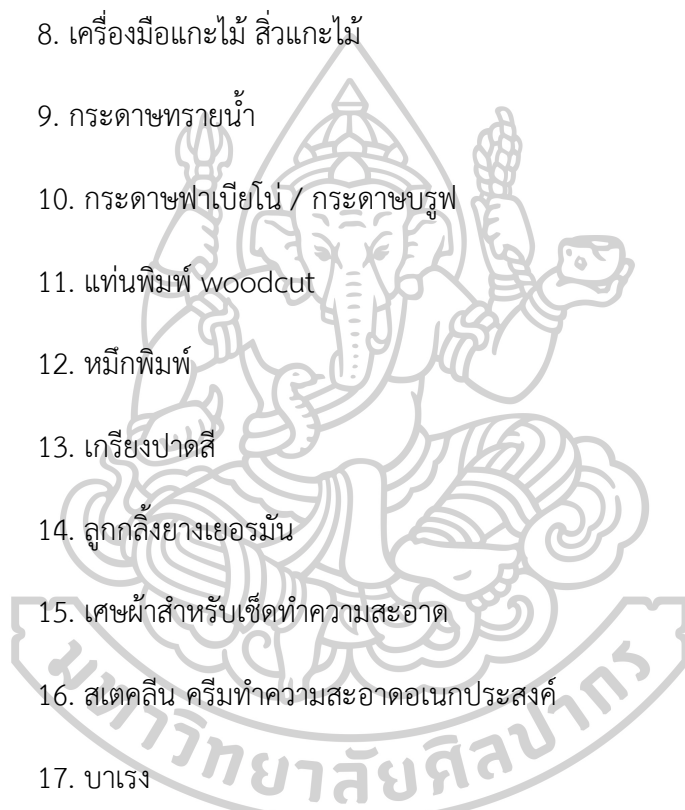
4. เรียบเรียงขั้นตอนและวางแผนในการสร้างสรรค์ผลงาน และจัดบันทึกปัญหาที่พบเจอในระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อนำมาวิเคราะห์ หาทางแก้ไข

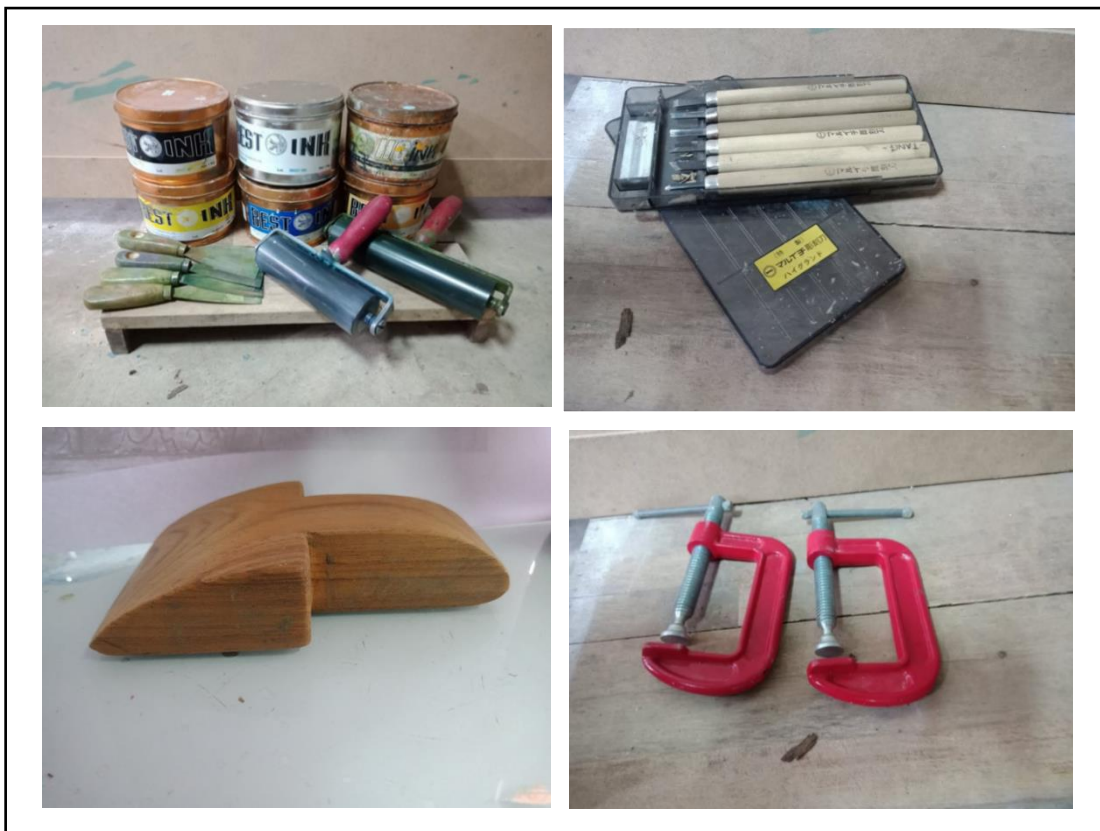
3.2.2 วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. เอกสารต่าง ๆ หนังสือที่เกี่ยวข้อง

2. กล้องถ่ายรูป

3. สมุดจดบันทึกและสมุดวาดรูปใช้ในการสร้างภาพร่างความคิด
4. เครื่องจักรสาน
5. คอมพิวเตอร์
6. กระจาดไม้อัด
7. กระจาดคาร์บอน
8. เครื่องมือแกะไม้ สิวแกะไม้
9. กระจาดทรายน้ำ
10. กระจาดฟาเบียโน่ / กระจาดรูป
11. แท่นพิมพ์ woodcut
12. หมึกพิมพ์
13. เกรียงปาดสี
14. ลูกกลิ้งยางเยอรมัน
15. เศษผ้าสำหรับเช็ดทำความสะอาด
16. สเตคสัน ครีมทำความสะอาดอเนกประสงค์
17. บาเรจ
18. น้ำยาทำความสะอาด
19. น้ำมันสน
20. ทินเนอร์
21. ผ้ากันเปื้อน
22. เทปกาว

ภาพที่ 12 อุปกรณ์ในการทำงาน

3.3 ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

3.3.1 ขั้นตอนที่ 1 สร้างภาพร่างความคิด (sketch)

1. รวบรวมข้อมูลจากการถ่ายรูป การจดบันทึกข้อมูล
2. การสร้างภาพความคิดร่างเป็นผลงานก่อนลงมือ โดยสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ และจากประสบการณ์ แล้ววาดในสมุดวาดภาพก่อน
3. นำภาพร่างที่วาดมาทำเป็นภาพร่างความคิด (sketch) ที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นด้วยการนำภาพถ่ายที่ถ่ายด้วยตนเองมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

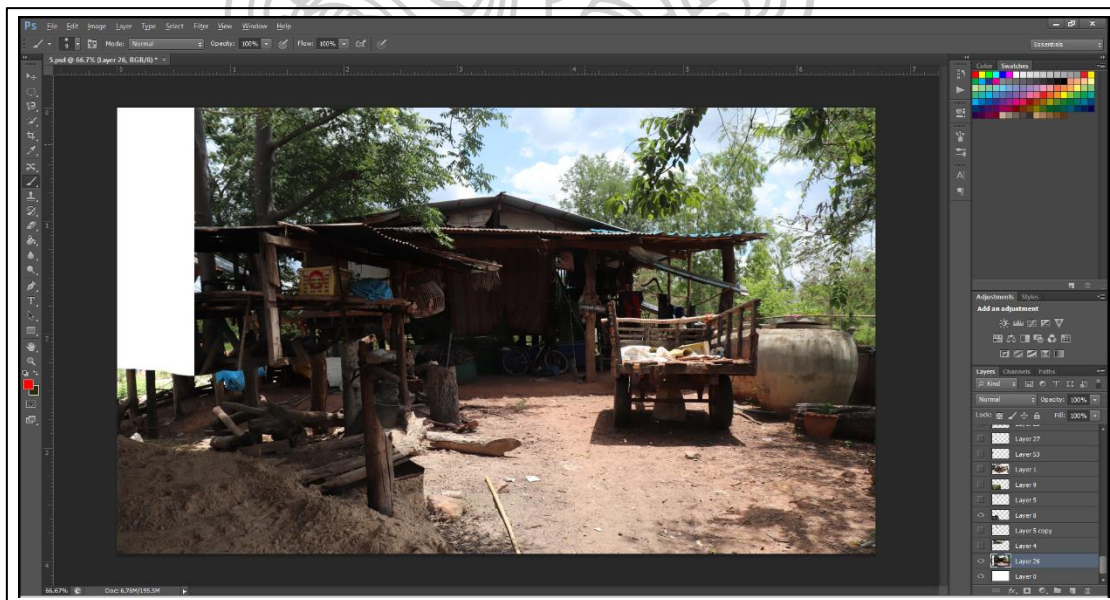
3.3.2 การสร้างองค์ประกอบของภาพ

1. ลงพื้นที่ถ่ายภาพสิ่งแวดล้อมในชนบทอีสาน โดยเลือกรูปภาพที่ภูมิทัศน์บรรยากาศปลอดภัย นำภาพมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

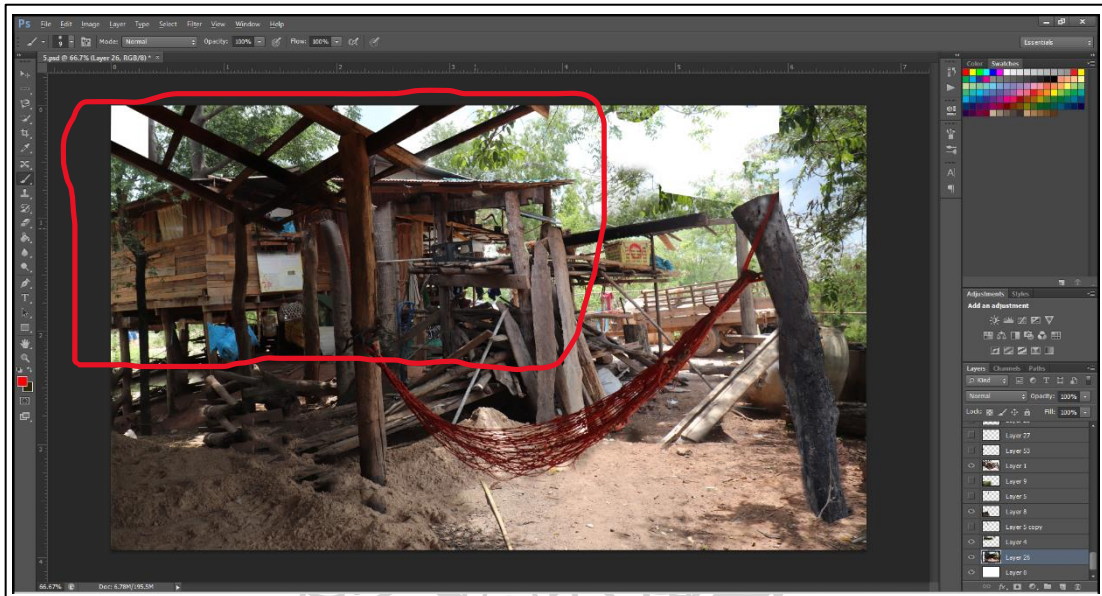

ภาพที่ 13 ภาพแสดงข้อมูลสิ่งแวดล้อม
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 14 นำภาพมาตัดต่อในคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรม Adobe Photoshop

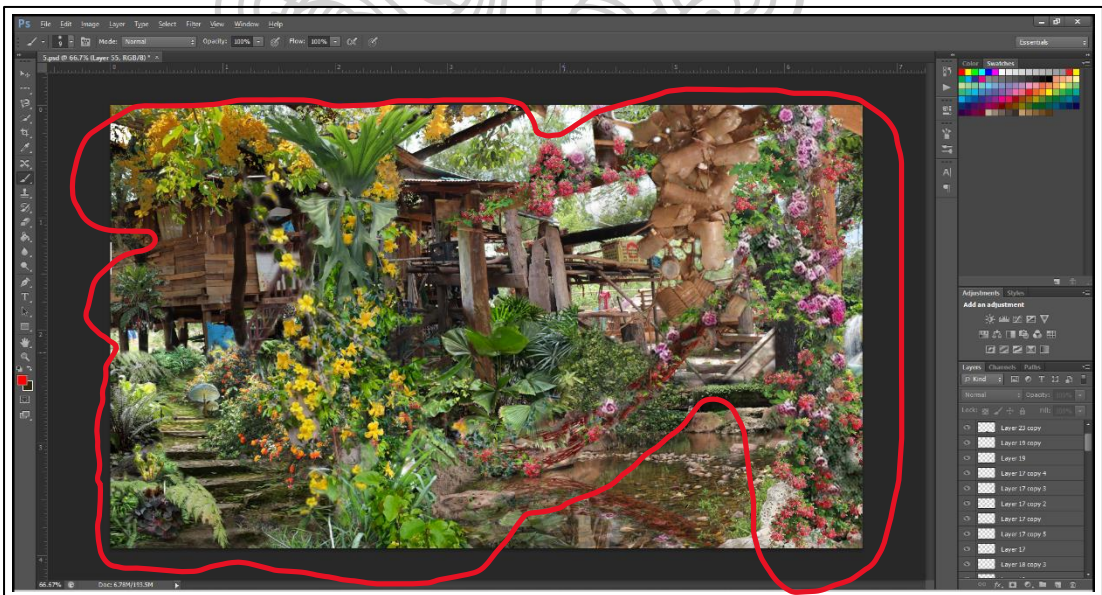
2. เพิ่มสถาปัตยกรรมบ้านไม้ยกสูง 2 ชั้นที่มีได้ถู่นเข้าไปในสิ่งแวดล้อม

ภาพที่ 15 เพิ่มสถาปัตยกรรมบ้านไม้

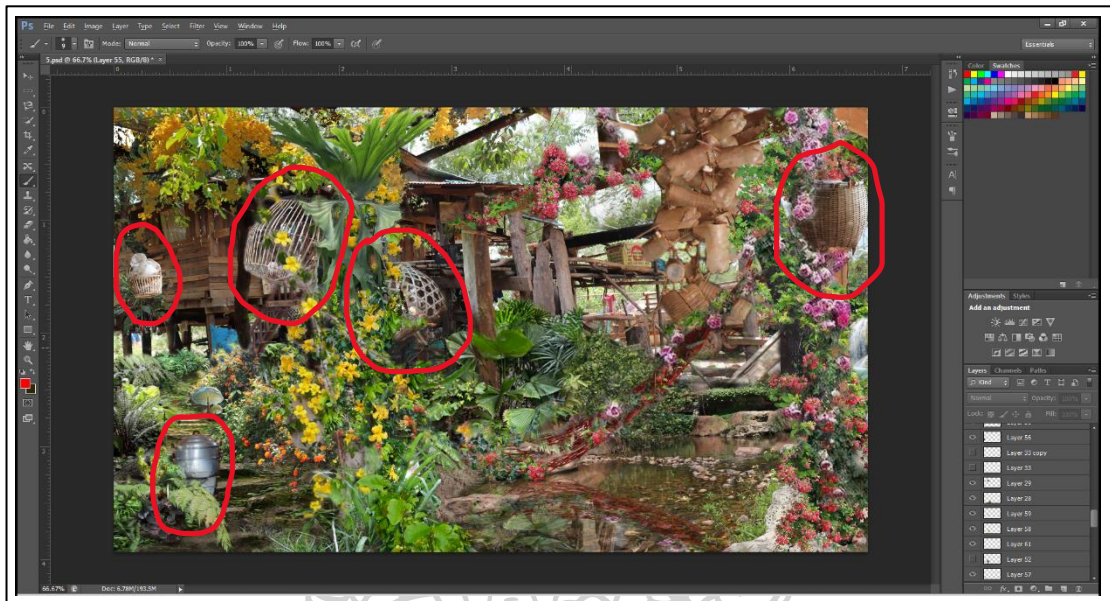
3. เพิ่มส่วนประกอบต้นไม้ พืชพรรณ ดอกไม้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่างๆเข้าไปใน

ภาพ

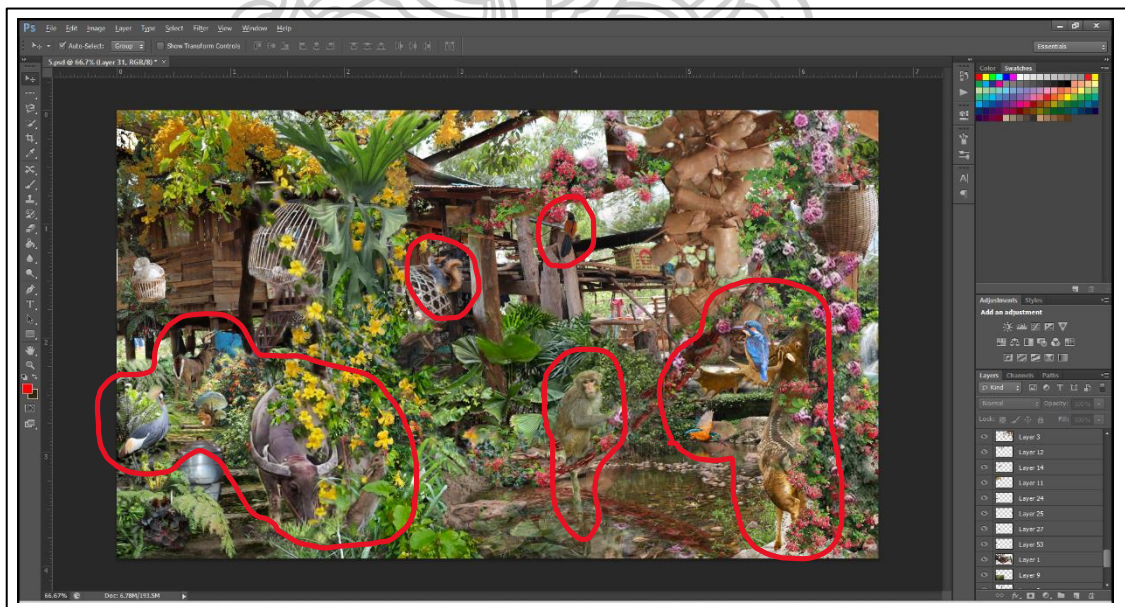
ภาพที่ 16 เพิ่มต้นไม้ พืชพรรณ ดอกไม้ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4. เพิ่มส่วนประกอบที่เป็นเครื่องจักสานและสิ่งของเครื่องใช้เข้าไปในภาพ

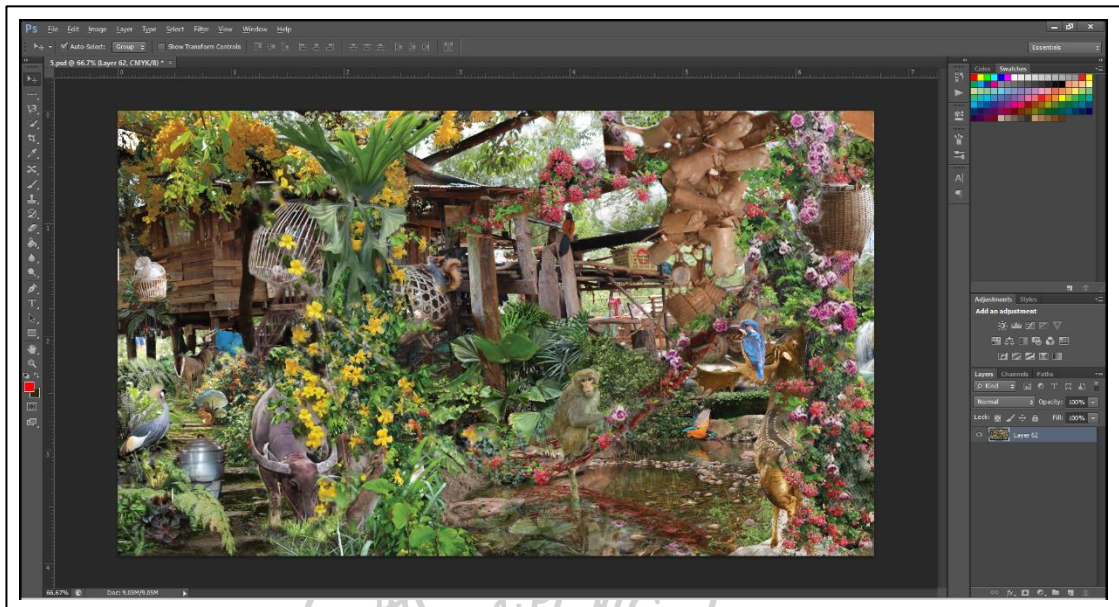
ภาพที่ 17 เพิ่มเครื่องจักสานและสิ่งของเครื่องใช้

5. ส่วนที่แปลกปลอม เพิ่มสัตว์ในจินตนาการที่ไม่มีในอีสานเข้าไปในภาพ

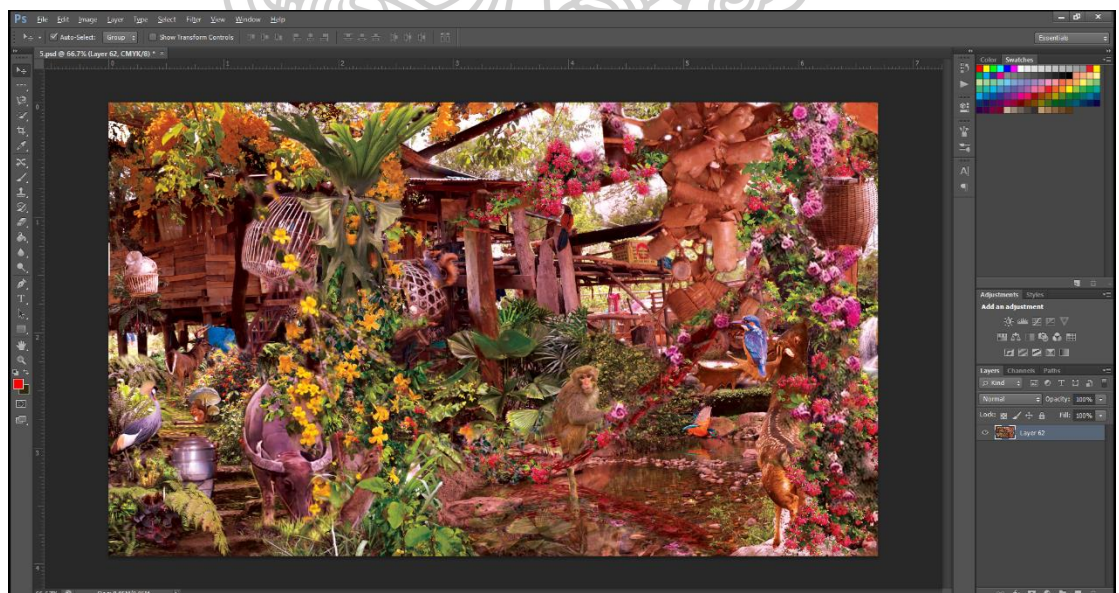

ภาพที่ 18 เพิ่มสัตว์ในจินตนาการ

6. สีและบรรยากาศ โดยการใช้ทฤษฎีของสีแบบอิมเพรสชันนิสม์

ภาพที่ 19 ภาพต้นฉบับก่อนปรับ

ภาพที่ 20 ภาพต้นฉบับหลังปรับสีและบรรยากาศแบบทฤษฎีของสีอิมเพรสชันนิสม์

ภาพที่ 21 ภาพแสดงข้อมูลบ้านไม้อีสาน
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 22 ภาพแสดงข้อมูลพืชพรรณ
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 23 ภาพแสดงข้อมูลพืชพรรณ
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

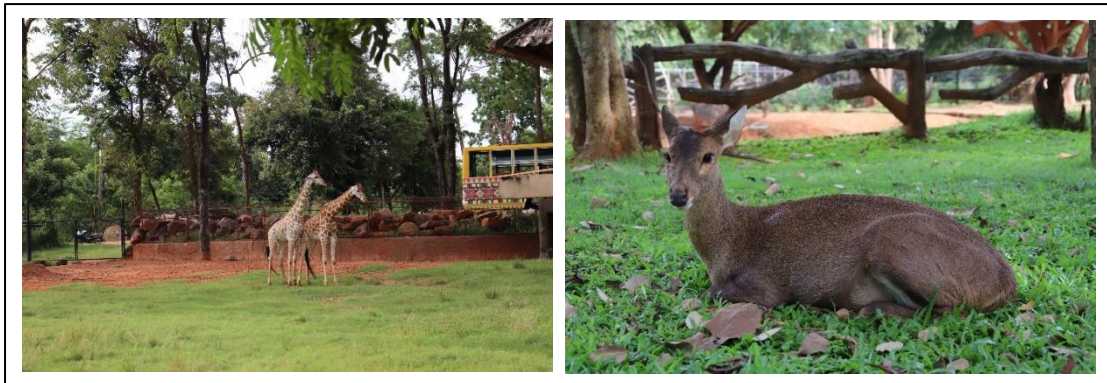
ภาพที่ 24 ภาพแสดงข้อมูลดอกไม้
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 25 ภาพแสดงข้อมูลดอกไม้
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 26 ภาพแสดงข้อมูลสัตว์
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

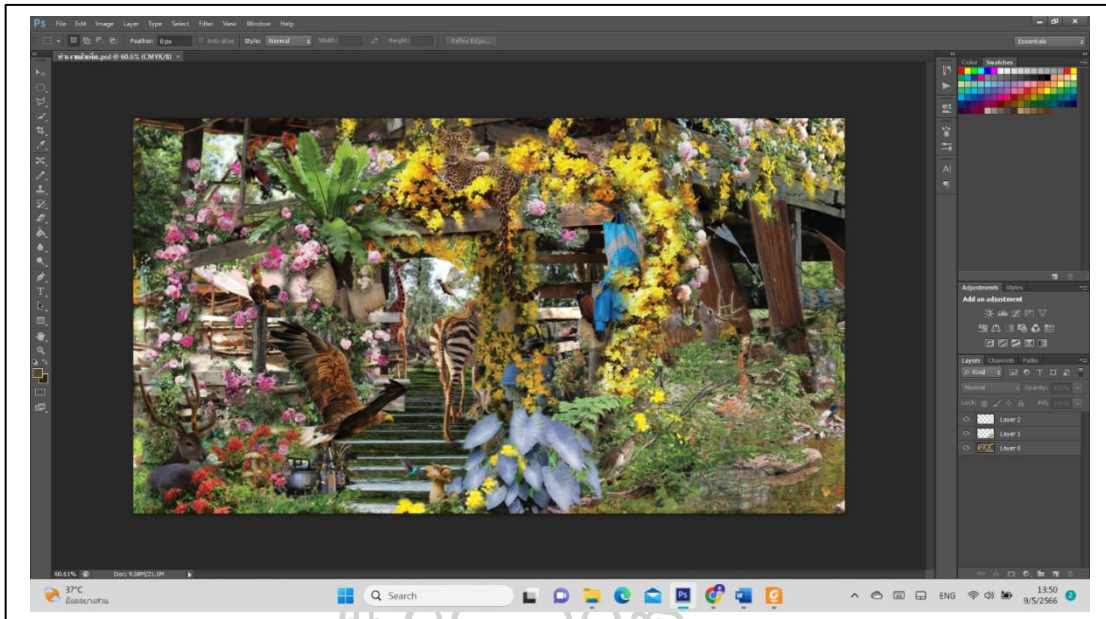

ภาพที่ 27 ภาพแสดงข้อมูลสัตว์
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

ภาพที่ 28 ภาพแสดงข้อมูลเครื่องจักสาน
(ที่มา : ผู้ศึกษา)

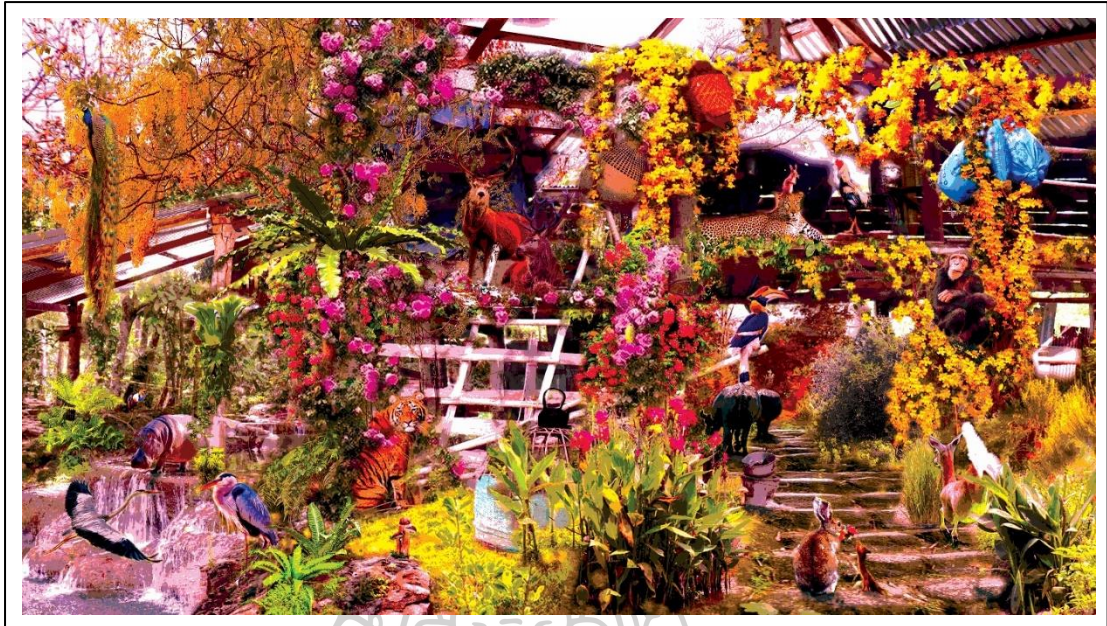

ภาพที่ 29 ภาพแสดงขั้นตอนการสร้างบรรยากาศ ปรับแต่ง เพิ่มเติม ของภาพร่างต้นแบบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ภาพที่ 30 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 1

ภาพที่ 31 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 2

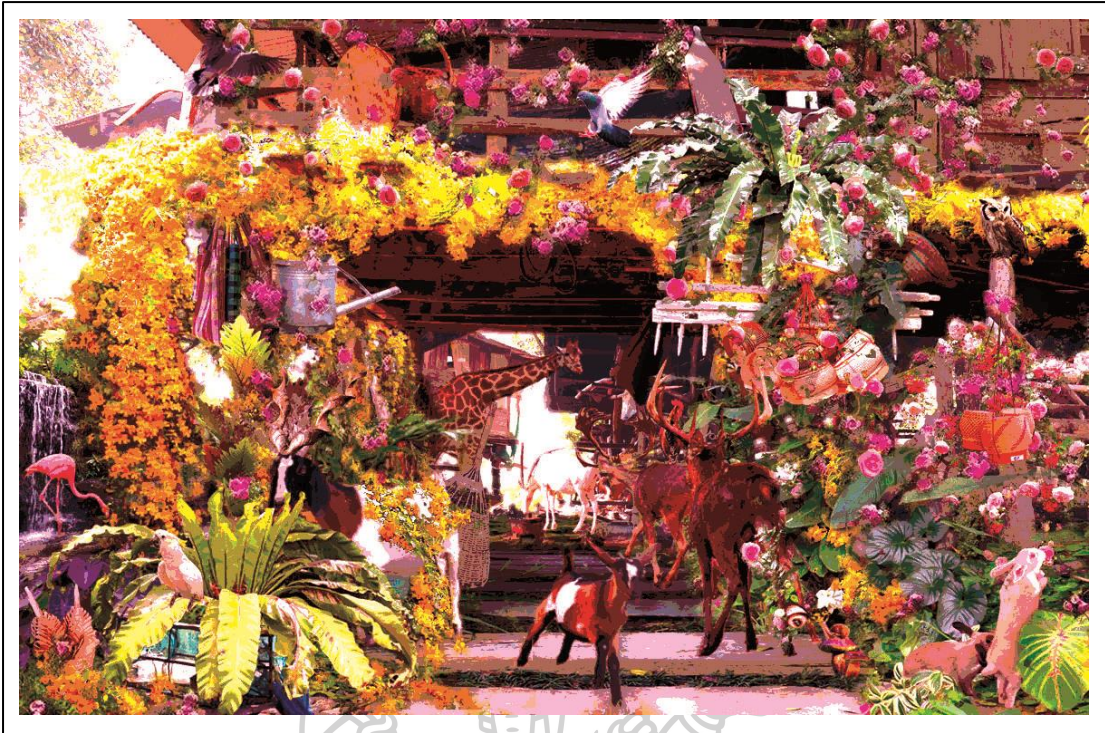
ภาพที่ 32 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชั้นที่ 3

ภาพที่ 33 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 4

ภาพที่ 34 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ชิ้นที่ 5

ภาพที่ 35 ภาพร่างวิทยานิพนธ์ขั้นที่ 6

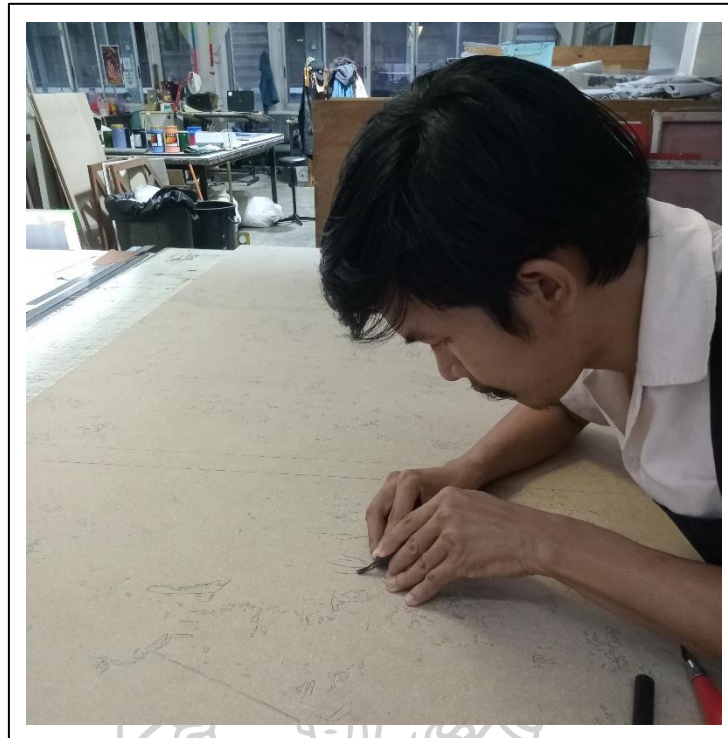
3.3.3 ขั้นตอนที่ 2 สร้างแม่พิมพ์แกะไม้และการพิมพ์ผลงานวิทยานิพนธ์

1. เมื่อขยายภาพที่กลับด้านแล้วให้นำมาลอกลายเส้น โดยวิธีการโดยการนำกระดาษคาร์บอนรองใต้แบบที่ขยาย จากนั้นใช้ปากกาเขียนลอกลายเส้น

ภาพที่ 36 การคัดลอก sketch ด้วยกระดาษคาร์บอนเพื่อคัดลอกลายเส้น

2. เมื่อคัดลอกลายเส้นจากแบบแล้วต่อมาก็แกะแม่พิมพ์ในส่วนที่คัดลอกออก

ภาพที่ 37 แกะแม่พิมพ์ออกทีละเลเยอร์

3. เตรียมวัสดุ / อุปกรณ์ในการพิมพ์งานและกระดาษฟาเบียโน่
4. ผสมสีที่เป็นสีชั้นแรกสุด แล้วพิมพ์เป็นสีแรก การจะพิมพ์สีแรก ผู้พิมพ์งานจะต้องทำความสะอาดแม่พิมพ์ให้เรียบร้อย และทำความสะอาดแทนพิมพ์

ภาพที่ 38 ผสมสีและกลิ้งสีด้วยลูกกลิ้งยาง

5. หลังจากทำความสะอาดแม่พิมพ์แล้ว เมื่อแม่พิมพ์แห้งแล้วก็พร้อมที่จะนำมาแกะไม้ ออก ด้วยส้อมแกะไม้ (woodcut) โดยการแกะส่วนที่เป็นชั้นแรก หรือในส่วนที่ต้องการให้เป็นสีที่สว่างที่สุดก่อน

6. ปิดเศษฝุ่นผง ชิ้นส่วนไม้ที่แกะใช้แปรงปัดลงถังพลาสติก

7. หลังจากทีแกะส่วนที่เป็นสีชั้นแรกแล้วให้ปัดฝุ่นแล้วเช็ดทำความสะอาดก่อนจะนำไปพิมพ์

8. เมื่อกลิ้งสีแรกจะต้องทำให้สีเต็มกระดานให้มากที่สุด การกลิ้งสีเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้พิมพ์ออกมาเป็นฝ้า หรือสีไม่ติด สีบาง ให้กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์ จากนั้นให้ผสมสีแล้วตีสีให้ละเอียด กลิ้งสีให้ลูกกลิ้งยางค่อย ๆ ตีสี อย่าให้สีแตกเป็นเม็ดใหญ่ จะทำให้สียึดเป็นเส้น เลอะเปื้อนข้อมือ

ภาพที่ 39 กลิ้งสีให้เต็มแม่พิมพ์

9. ก่อนนำกระดานที่กลิ้งสีแล้วมาวางบนแผ่นเลไม้ ให้นำเอากระดาษฟาเบียโนมาวางบนกระดาษโดยนำมุมกระดาษเข้าวางกระดาษชั้นแรกแล้วนำปากกาจับไม้มาหนีบ ชั้นที่ต่ำถัดไปสำหรับนำกระดานมาวาง

ภาพที่ 40 เอากระดาษมาวางกับที่เลไม้ ใช้ปากกาจับไม้ถือกระดาษไว้

10. หลังจากกลิ้งสีจางเต็มแม่พิมพ์แล้ว ปล่อยให้ค่อย ๆ ยกแม่พิมพ์ไปวางบนแผ่นมาร์กหรือแผ่นตัวเลไม้ (lay)

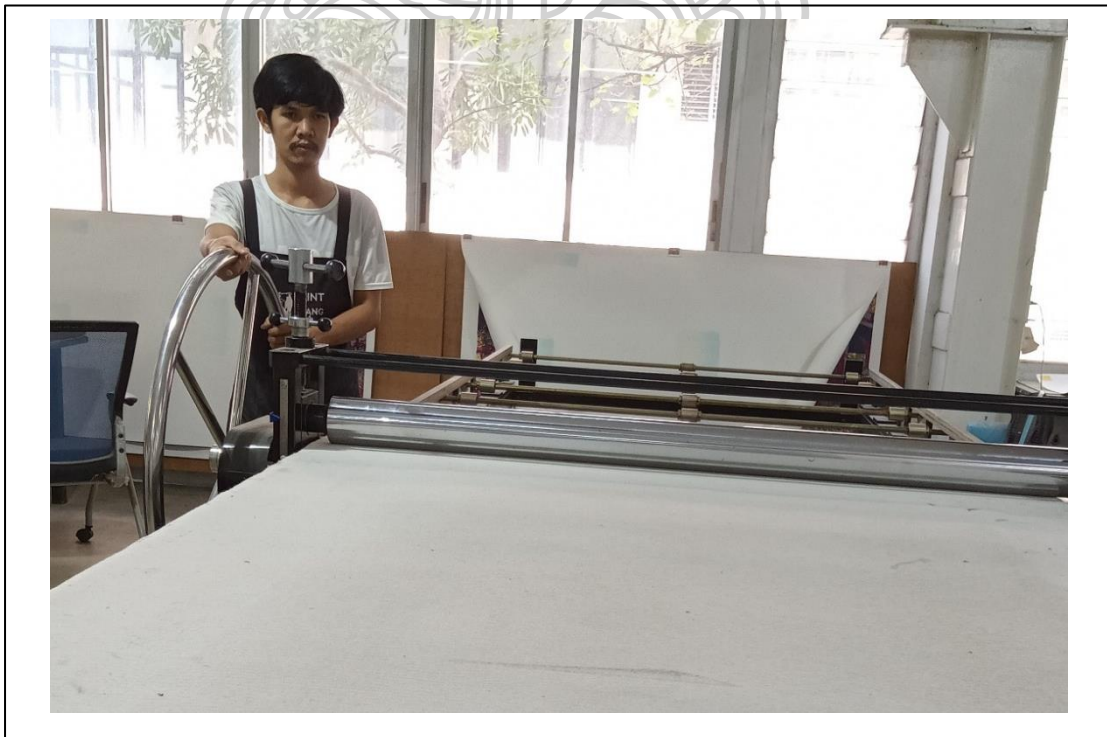

ภาพที่ 41 วางแม่พิมพ์แล้ววางกระดาษลงบนแม่พิมพ์

11. ค่อย ๆ ยกกระดาษและแม่พิมพ์ออกมาวางบนแท่น แล้วนำกระดาษบรรจุจำนวนไม่ต่ำกว่า 3 แผ่น มาวางบนกระดาษและแม่พิมพ์ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดรอยของผ้าสักหลาด
12. ค่อย ๆ คลายผ้าสักหลาดลงบนผลงาน แล้วหมუნแท่นให้ไปจนสุดโดยอย่าหยุดหมუნกลางคันเพราะจะทำให้เกิดเป็นรอยลูกกั้งจากการหมუნแท่นไม่สุด

ภาพที่ 42 ค่อย ๆ ม้วนผ้าสักหลาดหลังวางกระดาษและงานลงบนแท่นพิมพ์

ภาพที่ 43 หมุนแท่นไปจนกว่าจะสุด

13. หมุนแท่นจนสุดแล้วค่อยๆ ม้วนผ้าสักหลาดออก แล้วนำกระดาษรูปฟอย ออก ค่อยๆ ดึงกระดาษฟอยโน้่ออกจากแม่พิมพ์ ข้อควรระวังถ้าหมึกที่กึ่งบนแม่พิมพ์หนา อาจจะทำให้เกิดการดูดสีที่หน้ากระดาษมาก ต้องค่อย ๆ ดึงขึ้นแต่อย่าดึงแรงหรือดึงเร็ว และอย่าทำให้กระดาษถูกดึงจากมือเดียว เพราะจะทำให้แรงที่ดึงมือเดียวทำให้กระดาษเป็นรอยเส้นเหมือนกระดาษหัก

14. หลังจากนั้นให้นำผลงานไปแขวนห้อยไว้ในที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก หรือตากไว้ในตะแกรงตากผลงาน ข้อควรระวังจากการตากงานในตะแกรงคือ มีโอกาสที่ฝุ่นจะร่วงลงผลงานมากกว่าการแขวนตาก

15. การตากผลงานต้องรอให้แห้งประมาณ 1 วันขึ้นไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศด้วย ถ้าอากาศร้อนผลงานก็จะแห้งเร็วกว่าสภาพอากาศที่ชื้น

16. เมื่อพิมพ์งานแล้วให้ทำความสะอาดให้เรียบร้อยก่อนจะนำแม่พิมพ์ไปแกะชั้นสีส่วนต่อไป ในส่วนบริเวณที่ต้องการพิมพ์ออกมาให้สีละมุนและไล่เฉดสี สามารถทำได้ 2 กรณีคือ การใช้กระดาษทรายขัดพื้นผิวแผ่นแม่พิมพ์ให้เรียบ และทำการกลิ้งสีแบบไล่เฉดสีจากอ่อนไปเข้ม

17. รอให้ผลงานแห้งแล้วนำออกมาปิดฝุ่นหรือสะเก็ดเศษผงฝุ่นออก

18. นำแม่พิมพ์มาแกะไม้ออกแต่ละสีแล้วพิมพ์ที่ละเอียดจนกว่าจะแล้วเสร็จเป็นผลงาน

3.3.4 ขั้นตอนที่ 3 การทำความสะอาดหลังพิมพ์งาน

1. หลังจากพิมพ์ผลงานแล้วต้องทำความสะอาดแม่พิมพ์ทุกครั้ง ด้วยการใส่เศษผ้าชุบน้ำมันหรือน้ำมันสนมาเช็ดแม่พิมพ์ ให้สวมถุงมือทุกครั้งเมื่อทำความสะอาด

2. หมึกพิมพ์ที่ผสมถ้าเหลือให้ตัดด้วยเกรียงตัดสีเก็บไว้ด้วยการห่อกับกระดาษไข แล้วนำเทปกาวพันปิดไม่ให้อากาศเข้า ตักสีออกให้มากที่สุด

3. การทำความสะอาดแท่นกลิ้งสีก็ใช้น้ำมันหรือน้ำมันสนเช่นเดียวกัน แล้วใช้เศษผ้ามาเช็ดหมึกสีออก แล้วจึงใช้น้ำยาที่ผสมมาพ่นพรมให้ทั่วแล้วเช็ดด้วยกระดาษทิชชูเพื่อลดกลิ่นและความมันลื่น

4. เช็ดทำความสะอาดอุปกรณ์ เกรียงปาดสี ลูกกลิ้งยาง เช่นเดียวกัน

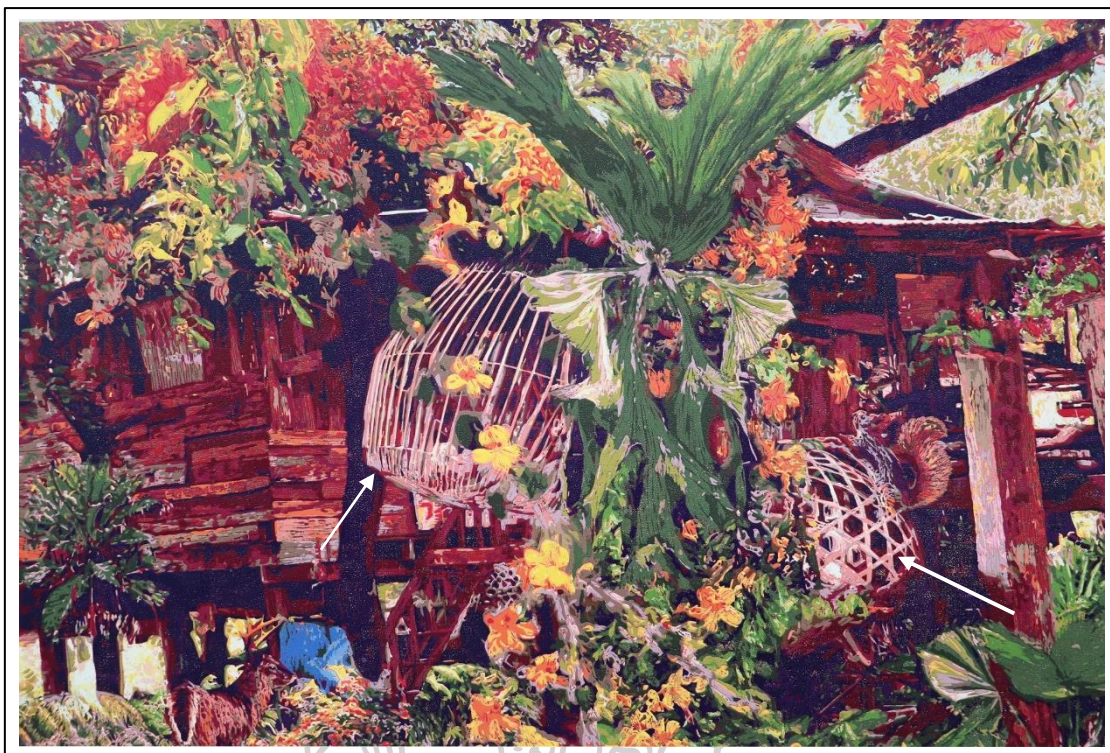
5. หลังจากนั้นใช้น้ำยาที่ผสมขึ้นเองพ่นพรมทั่วแท่นกลิ้งสีและอุปกรณ์ ใช้เศษผ้าหรือกระดาษทิชชูเช็ดให้สะอาด
6. เมื่อทำความสะอาดเสร็จทุกอย่างก็ให้เก็บอุปกรณ์ให้เรียบร้อย
7. เก็บอุปกรณ์ทุกอย่างใส่ในตะกร้า สะดวกต่อการนำมาใช้และง่ายในการเก็บหรือ

3.4 การวิเคราะห์องค์ประกอบของทัศนธาตุและหลักการออกแบบ

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชีวิตผ่านรูปทรงของบ้านไม้ นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ด้วยการศึกษการใช้ทัศนธาตุต่าง ๆ ให้ตรงกับความรู้สึกที่ต้องการแสดงออกให้มากที่สุดและได้นำมาวิเคราะห์และปรับให้เข้ากับรูปแบบงาน ดังนั้นผลงานสามารถสื่อความหมายของคุณลักษณะด้วยทัศนธาตุทางศิลปะดังต่อไปนี้

3.4.1 เส้น

ทัศนธาตุในผลงานที่ประกอบด้วยเส้น ลวดลายจากการสร้างร่องรอยการจักสานและร่องรอยของไม้ การสร้างลายเส้นด้วยเครื่องมือแกะไม้ที่ขูด แกะพื้นผิวไม้ จุดเป็นพื้นฐานที่สุดของการมองเห็น ไม้มีความกว้าง ความยาว หรือความลึก เมื่อเกิดการซ้ำ ๆ จะเกิดเป็นการเคลื่อนไหวรวมตัวกันเป็นเส้น เป็นรูปทรง เมื่อเป็นเส้นก็จะมีหลายลักษณะซึ่งก่อให้เกิดความรู้สึกตามเส้นที่ปรากฏ ในผลงานมีการใช้จุดเป็นพื้นผิวและใช้เส้นเป็นทิศของการแกะไม้ออกมาเป็นลวดลายของเครื่องจักสานและลายไม้ซึ่งมีขนาดแตกต่างกันหลากหลายรูปแบบ เช่น เส้นแบบโค้ง แบบเหลี่ยม แบบตรงยาว รวมถึงเป็นทีเส้นขนาดใหญ่ที่เกิดจากการขูดถากผิวไม้แม่พิมพ์ เป็นต้น

ภาพที่ 44 ภาพแสดงทัศนธาตุเส้น

3.4.2 พื้นผิว

พื้นผิว คือ พื้นผิวของวัตถุต่าง ๆ ที่เกิดจากธรรมชาติและมนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น พื้นผิวของวัตถุที่แตกต่างกัน ย่อมให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันด้วยสามารถใช้ในการสัมผัส รับรู้หรืออาจใช้สายตาในการมองเห็นที่สามารถสัมผัสรู้สึก¹⁵ พื้นผิวที่ปรากฏบนงานช่างพู่เจ้าส่วนมากจะกระจายเป็นลายไม้และสีของบรรยากาศ เป็นพื้นผิวที่สร้างด้วยการขัดแม่พิมพ์ในขอบผิวของแม่พิมพ์ ทำให้เมื่อพิมพ์ออกมาจะเกิดความไม่เรียบเกิดขอบแม่พิมพ์ที่ชัดเจน ทำให้เกิดน้ำหนักทั่วบรรยากาศ

¹⁵ กิตติพัฒน์ แดนที่. (2555). องค์ประกอบทัศนธาตุ. เข้าถึงเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2566. เข้าถึงได้จาก

<http://patdramaa111.srp.ac.th/thasn-thatu>

ภาพที่ 45 ภาพแสดงทัศนธาตุพื้นผิว

3.4.3 รูปทรง

รูปทรง คือ โครงสร้างทั้งหมดของวัตถุที่ปรากฏแก่สายตาในลักษณะ 3 มิติ มีทั้งส่วนกว้าง ส่วนยาว ส่วนหนาหรือลึก จะให้ความรู้สึกเป็นแท่งมีเนื้อที่ภายในมีปริมาตรและมีน้ำหนัก รูปทรงในงานของข้าพเจ้าเป็นรูปทรงจากบ้านเรือนไม้ พืช สัตว์ ดอกไม้และเครื่องจักสานพื้นบ้าน ที่มีความเป็นเอกลักษณ์ มีความสวยงามประณีตในลวดลายและการสาน ใช้ในการดำรงชีพของคนในชนบท

ภาพที่ 46 ภาพแสดงทัศนธาตุรูปทรง

3.4.4 น้ำหนักอ่อน - แก่

น้ำหนักอ่อน - แก่ คือ จำนวนความเข้ม ความอ่อนของสีต่าง ๆ และแสงเงาตามที่ประสาทตา รับรู้ เมื่อเทียบกับน้ำหนักของสีขาว - ดำ ความอ่อนแก่ของแสงเงาทำให้เกิดมิติ เกิดระยะใกล้ไกล และสัมพันธ์กับเรื่องสีโดยตรง ข้าพเจ้าได้ใช้น้ำหนักอ่อน - แก่ กับสีและบรรยากาศของงาน โดยสร้างบรรยากาศให้น้ำหนักสีไล่ขึ้นไปตามระดับ ส่วนตัววัตถุรูปทรงมีการใช้น้ำหนักอ่อนหรือสว่าง อยู่

ใกล้กับจุดรับแสงเป็นจุดเด่นเพื่อดึงสายตาและมีรายละเอียดมาก ส่วนรายละเอียดรองลงไปก็เป็นบรรยากาศสลัวๆ มีพื้นผิวกลมกลืนหายไปตามน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น

ภาพที่ 47 ภาพแสดงน้ำหนักก่อน - แก่

3.4.5 บรรยากาศและพื้นที่ว่าง

ที่ว่างเป็นทัศนธาตุที่จะปรากฏก็ต่อเมื่อมีทัศนธาตุอื่นมากำหนดรูปร่างหรือมาก่อให้เกิดปฏิกิริยาขึ้น ที่ว่างจึงเป็นเสมือนสนามหรือเวทีที่มีทัศนธาตุอื่น ๆ จะลงไปแสดงหรือปรากฏตัวในบทบาทของรูปทรง ทัศนศิลป์แต่ละประเภทใช้ที่ว่างที่ต่างกันไปตามลักษณะของงาน

บรรยากาศในงานของข้าพเจ้าเป็นส่วนพื้นที่ว่าง 20-30 % โดยประมาณ ซึ่งเป็นสีโทนร้อน มีบรรยากาศสดใสและรายละเอียดรูปทรงของดอกไม้ และส่วนพื้นที่ว่างนั้นนอกจากเป็นบรรยากาศของผลงานแล้วยังเป็นส่วนของพื้นผิวด้วย

ภาพที่ 48 ภาพแสดงบรรยากาศและพื้นที่ว่าง

3.5 สรุปแนวคิดและกระบวนการวิธีการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

สรุปจากความรักและความผูกพันที่ข้าพเจ้าได้เติบโตและพบเห็นในชนบท เป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำความทรงจำ ความรู้สึกมาผสมกับจินตนาการส่วนตัวสร้างผลงานเชิงทดลองมาก่อนหน้าช่วงของการทำงานก่อนวิทยานิพนธ์ และต่อยอดแก้ปัญหาจนถึงผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลงานมีที่มาของแนวความคิดเดียวกันจึงมีความคล้ายคลึงกัน ตลอดระยะเวลาการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ช่วงที่สร้างสรรค์เป็นวิทยานิพนธ์ได้ผลงานออกมาดีและมีความใกล้เคียงความสมบูรณ์ที่สุด

บทที่ 4

แนวทางและการวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์

จากความรักและความผูกพันที่ข้าพเจ้าได้เติบโตและพบเห็นในชนบท เป็นจุดเริ่มต้นของแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์เป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ข้าพเจ้าได้นำความทรงจำ ความรู้สึกมาผสมกับจินตนาการส่วนตัวสร้างผลงานเชิงทดลองมาก่อนหน้าช่วงของการทำงานก่อนวิทยานิพนธ์และต่อยอดแก้ปัญหาจนถึงผลงานช่วงวิทยานิพนธ์ ซึ่งผลงานมีที่มาของแนวความคิดเดียวกันจึงมีความคล้ายคลึงกัน ตลอดระยะเวลาการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อให้ช่วงที่สร้างสรรค์เป็นวิทยานิพนธ์ได้ผลงานออกมาดีและมีความใกล้เคียงความสมบูรณ์ที่สุด ถ่ายทอดผ่านผลงานศิลปะในรูปแบบศิลปะภาพพิมพ์โดยใช้เทคนิคภาพพิมพ์แกะไม้ โดยการพัฒนาผลงานให้มีรูปแบบที่สอดคล้องกับเนื้อหาภายใต้หัวข้อ “พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน” จากการสร้างสรรค์ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ช่วงแรก ๆ มาจนถึงระยะหลัง ทำให้ทราบถึงปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการสร้างสรรค์ผลงาน จึงได้นำปัญหาที่พบ มาปรับแก้ไขเพื่อพัฒนาต่อยอดนำไปสู่ผลงานวิทยานิพนธ์ให้เกิดความสมบูรณ์แบบตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยแบ่งผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ 3 ระยะ ดังนี้

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ในระยะที่ 1 เป็นการทดลองสร้างสรรค์ผลงานในระยะเริ่มต้นทั้งในรูปแบบของแนวคิด และตัวผลงาน เริ่มจากแนวความคิดที่ว่า สังคมและวัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพราะความต้องการของมนุษย์ไม่มีที่สิ้นสุดแต่การเปลี่ยนแปลงจะเร็วหรือช้าขึ้นขึ้นอยู่กับปัจจัยที่มากเกี่ยวข้อง เช่น ระดับการศึกษาของคนในสังคม การสื่อสารคมนาคม ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การนำมาเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมกับสังคมเป็นของตัวเองกัน ต้องไปด้วยกันเสมอ ถ้าสังคมเปลี่ยนวัฒนธรรมก็เปลี่ยนสังคมก็เปลี่ยนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และวัฒนธรรมมีผลทำให้ระบบ รูปแบบทางสังคมและวิถีชีวิตของมนุษย์ทั้งที่เป็นวัตถุและไม่ใช่วัตถุเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด เนื่องจากปัญหาที่มนุษย์ประสบอยู่ในสังคมเป็นประจำ ประกอบกับมีความต้องการจะปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเองและครอบครัวให้มีสภาพดีขึ้นกว่าเดิม จะเห็นว่าวัฒนธรรมกับสังคมต้องไปด้วยกันเสมอ มีผลเกี่ยวเนื่องกัน โดยเฉพาะในระบอบความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างของสังคมด้วย

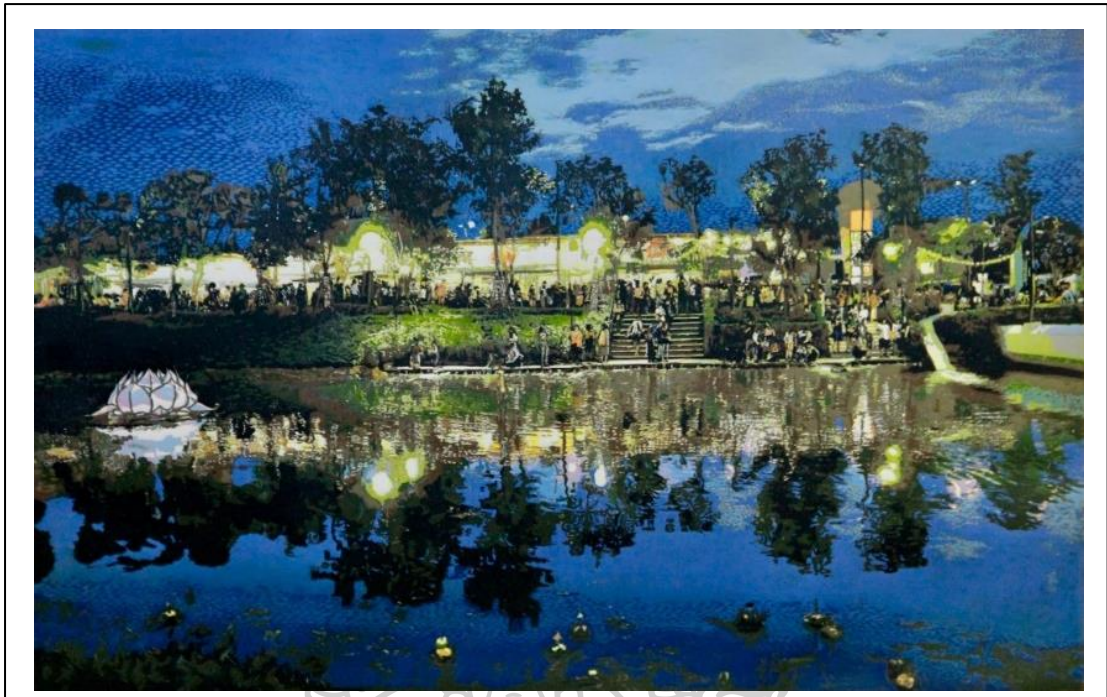

เช่นการรับเอาแบบอย่างความเป็นอยู่ในเรื่องอาหารการกิน การแต่งกาย การพักผ่อนหย่อนใจ โดยสิ่งเหล่านี้ไม่ถือเป็นการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเว้นเสียแต่การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

มีผลสะท้อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระบบความสัมพันธ์ของบุคคลแตกต่างไปจากที่เคยเป็นอยู่มาแต่เดิม แต่เดิมความสัมพันธ์เป็นแบบใกล้ชิด เช่น การลงแขกทางการเกษตรแต่เมื่อมีเทคโนโลยีเข้ามาความสัมพันธ์ของคนในสังคมก็น้อยลง ในอดีตสร้างบ้านเหมาะกับธรรมชาติต่อมาเลียนแบบตะวันตกเมื่ออากาศร้อนก็ต้องพึ่งแอร์ สิ่งแวดล้อมก็เปลี่ยนไปการเล่นในอดีต เช่น รำวง คนมีความสัมพันธ์กันซึ่งแตกต่างจากการดูคอนเสิร์ตในปัจจุบันที่มีส่วนร่วมแต่ขาดความสัมพันธ์ สาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงทางสังคมส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการตอบสนองความต้องการของมนุษย์เพื่อให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น แต่ผลที่ตามมาจะทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงไป ความต้องการปรุงแต่งวัฒนธรรม สังคมของตนให้เจริญงอกงามขึ้น มีการคิดค้นวัฒนธรรมใหม่ ดัดแปลงให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม

ในการสร้างสรรค์ผลงานระยะนี้ จึงเน้นไปทางลงพื้นที่บันทึกภาพ แล้วนำมาสร้างสรรค์ผลงาน ไม่ได้เติมแต่งจินตนาการส่วนตัวลงไปในผลงาน สร้างสรรค์ผลงานจากภาพถ่าย

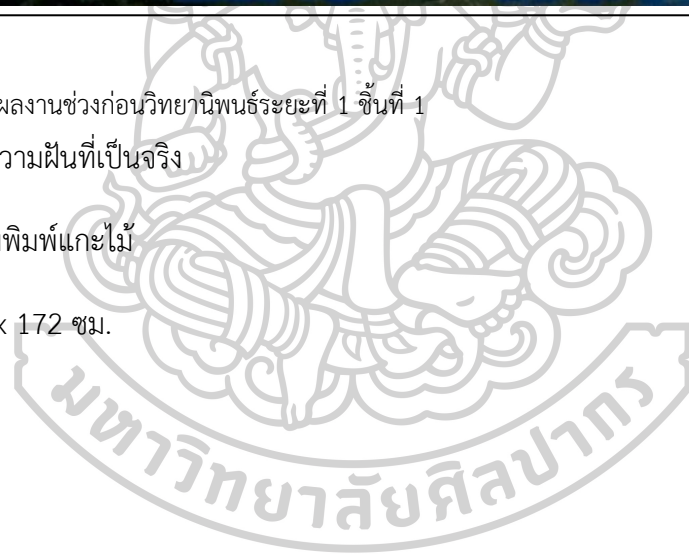
ภาพที่ 49 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 1

ชื่อผลงาน : ความฝันที่เป็นจริง

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 110 x 172 ซม.

ปี : 2563

ภาพที่ 50 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 1 ชั้นที่ 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 100 x 176 ซม.

ปี : 2564

การสร้างสรรคผลงานในช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2

จากความรักและความผูกพันกับบ้านเรือนที่สร้างจากไม้ ข้าพเจ้าจึงต่อยอดจากผลงานชุดก่อนโดยนำเอาบ้านไม้ใต้ถุนสูงมาเป็นองค์ประกอบหลัก เมื่อข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้ามาใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่ในเมือง ซึ่งเปลี่ยนบริบทแวดล้อมจากบ้านเกิด ทำให้ตัวข้าพเจ้าเกิดความหวงคิดถึงและโหยหาบ้านเกิด จากปัจจัยที่อยู่อาศัยที่เปลี่ยนแปลงไปนี้เอง ข้าพเจ้าจึงได้นำเอาเอกลักษณ์การสร้างที่อยู่ของคนในภาคอีสาน ซึ่งนิยมสร้างบ้านจากไม้ใต้ถุนสูง บ้านไม้เปรียบเสมือนตัวแทนและเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจในยามที่กำลังเหงา ซึ่งมีพืชพรรณดอกไม้เลื้อยตามบ้านเพื่อเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงความงดงามและความเพ้อฝัน มีสรรพสัตว์แสดงท่าทางต่างเพื่อสื่อถึงความสุข ผลงานการสร้างสรรคระยะที่ 2 ยังมีข้อบกพร่องในทางเทคนิคหลายอย่าง ในอนาคตจึงต้องพัฒนาเทคนิคให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ที่ต้องการนำเสนอตามแนวความคิด ด้วยการศึกษาแนวทางการทำงานในด้านเทคนิคของศิลปิน มีความสอดคล้องกันในเรื่องของเทคนิค การใช้สี บรรยากาศในผลงาน รูปทรงใน

ผลงานสื่อสารออกมาได้ตรงตามแนวคิดของของข้าพเจ้า จึงสามารถนำไปศึกษาเพื่อพัฒนาในด้านเทคนิคของตัวเองได้

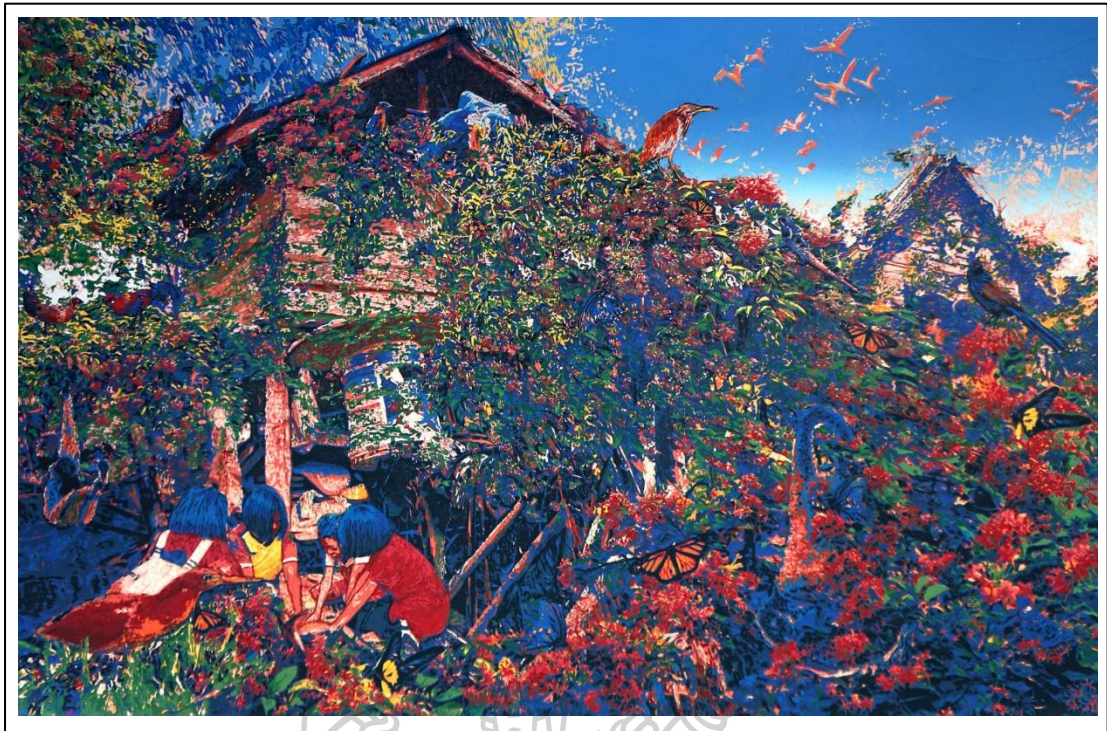

ภาพที่ 51 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 100 x 150 ซม.

ปี : 2564

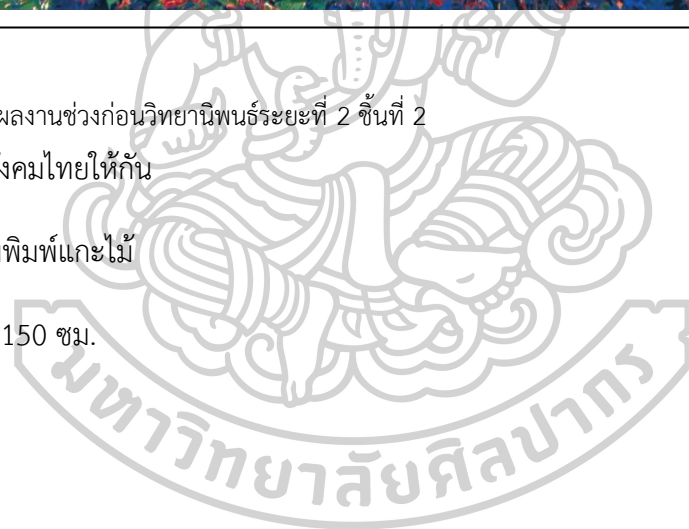
ภาพที่ 52 ภาพผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 2

ชื่อผลงาน : สังคมไทยให้กัน

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 98 x 150 ซม.

ปี : 2564

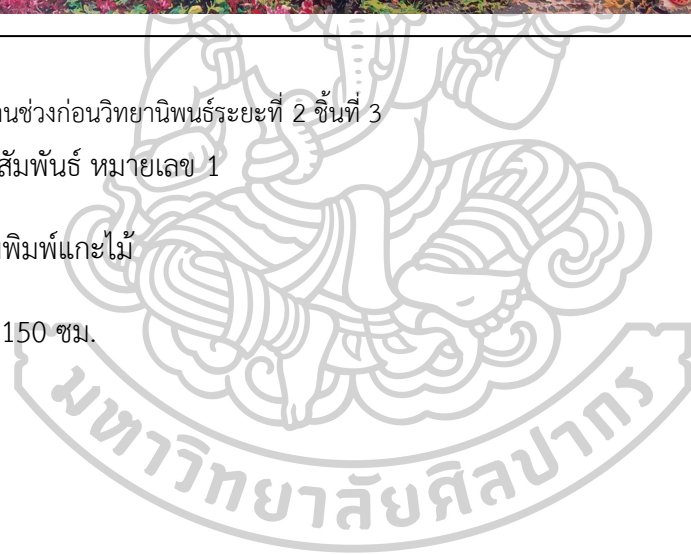
ภาพที่ 53 ผลงานช่วงก่อนวิทยานิพนธ์ระยะที่ 2 ชั้นที่ 3

ผลงาน : ชีวิตสัมพันธ์ หมายเลข 1

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 98 x 150 ซม.

ปี : 2564

การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงระยะที่ 3 การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

จากสภาพพื้นที่ในสังคมเมืองที่ข้าพเจ้าต้องอาศัยอยู่ในปัจจุบัน ทำให้ข้าพเจ้าหวงระลึกถึงวิถีชีวิตในอดีตที่จากมา ซึ่งไม่ได้นึกถึงวิถีชีวิตแบบเดิมที่เป็นจริง แต่หวงระลึกถึงวิถีชีวิตอีสานที่เป็นความฝัน จนก่อให้เกิดเป็นจินตนาการความฝันส่วนตัว โดยแสดงออกถึงความสัมพันธ์อย่างสอดคล้องของวิถีชีวิตและความฝันที่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากเรื่องราวที่เป็นแฟนตาซี ซึ่งเกิดขึ้นจากเรื่องเพื่อฝัน ความอิสระในจินตนาการและความคิด แสดงออกถึงความสุขมีชีวิตชีวาและบรรยากาศของธรรมชาติที่เป็นพื้นที่อีสานบ้านเกิดซึ่งเป็นพื้นที่เขตร้อน ผลงานสร้างสรรค์ของข้าพเจ้าเป็นผลงานทัศนศิลป์ในรูปแบบสองมิติ เทคนิคกระบวนการภาพพิมพ์แกะไม้แบบหลายสี โดยใช้แม่พิมพ์ขึ้นเดียว และในการสร้างแม่พิมพ์เพื่อให้เกิดร่องรอยที่สลับซับซ้อนกัน ต้องใช้อุปกรณ์ที่มีความคมเรียกว่า สิวแกะไม้ ในการแกะผิวไม้ออกในแต่ละครั้งที่พิมพ์จะเริ่มจากน้ำหนักร่อนไปหาน้ำหนักเข้ม เพื่อให้เกิดการทับซ้อนของชั้นสีที่มีความเป็นระดับน้ำหนัก ด้วยการแกะผิวไม้ที่ละเอียด

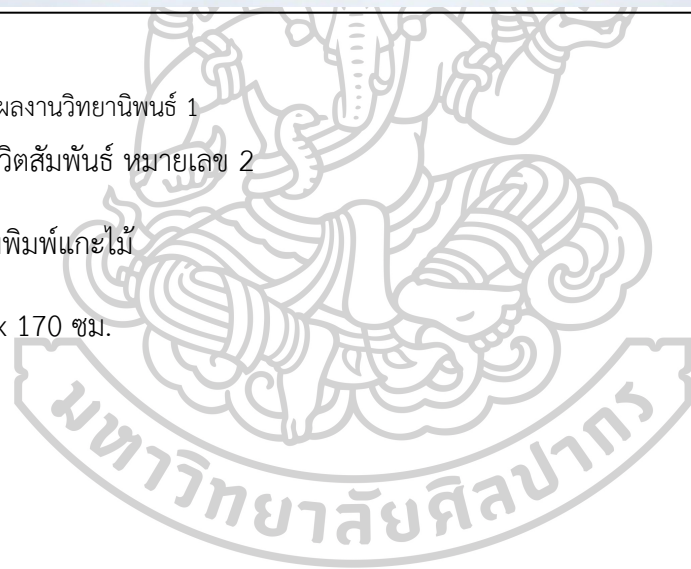
ภาพที่ 54 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ 1

ชื่อผลงาน : ชีวิตสัมพันธ์ หมายเลข 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 100 x 170 ซม.

ปี : 2565

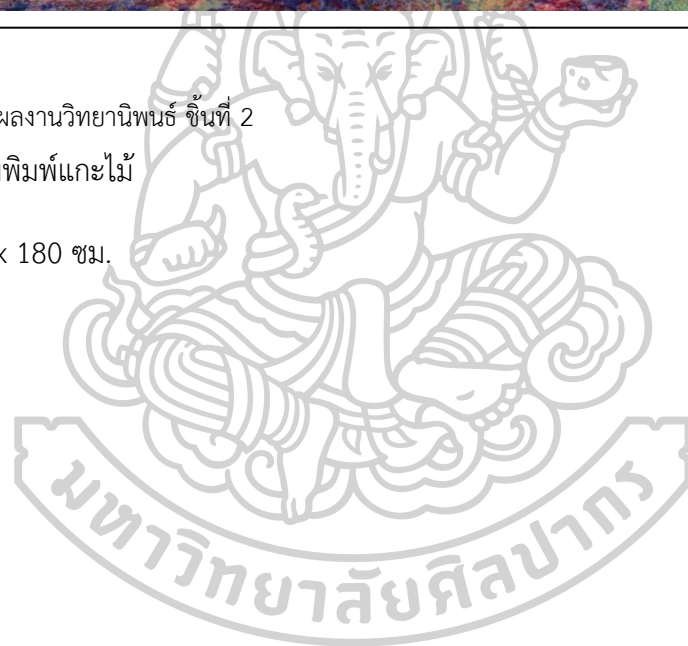

ภาพที่ 55 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 2

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 100 x 180 ซม.

ปี : 2565

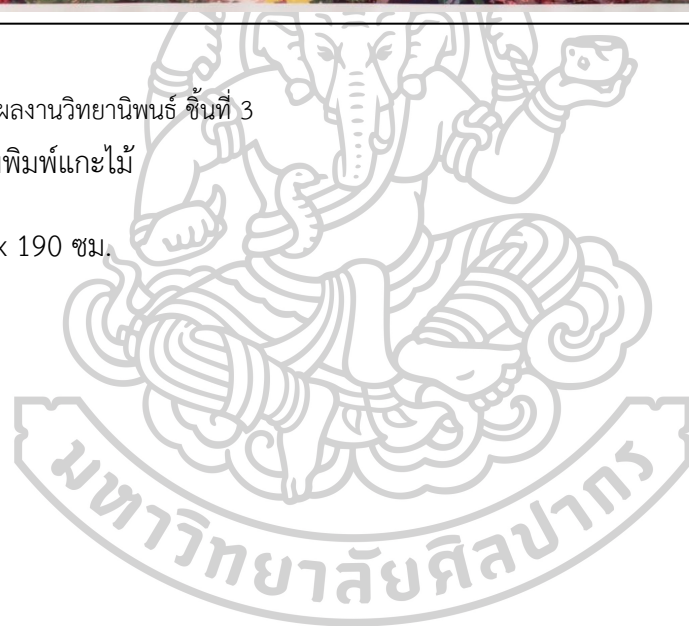

ภาพที่ 56 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 3

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 105 x 190 ซม.

ปี : 2566

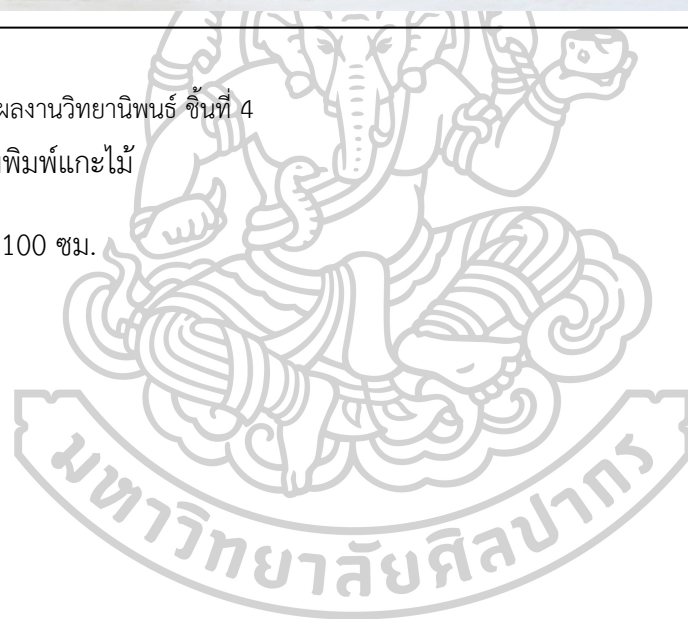

ภาพที่ 57 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 4

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 55 x 100 ซม.

ปี : 2566

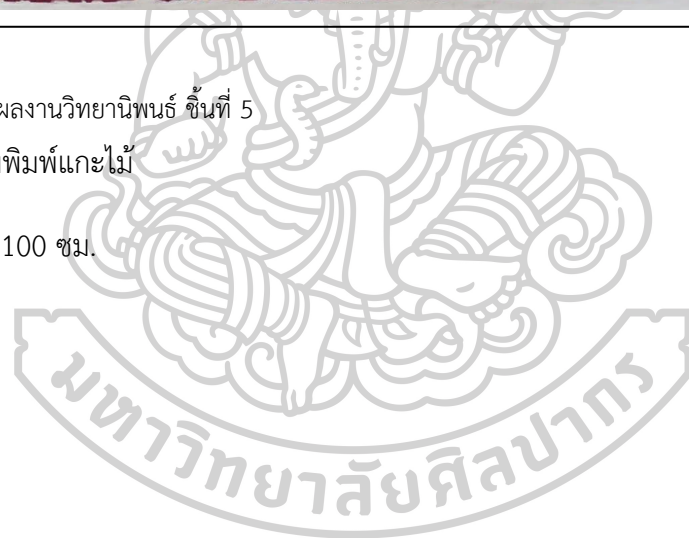

ภาพที่ 58 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 5

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 60 x 100 ซม.

ปี : 2566

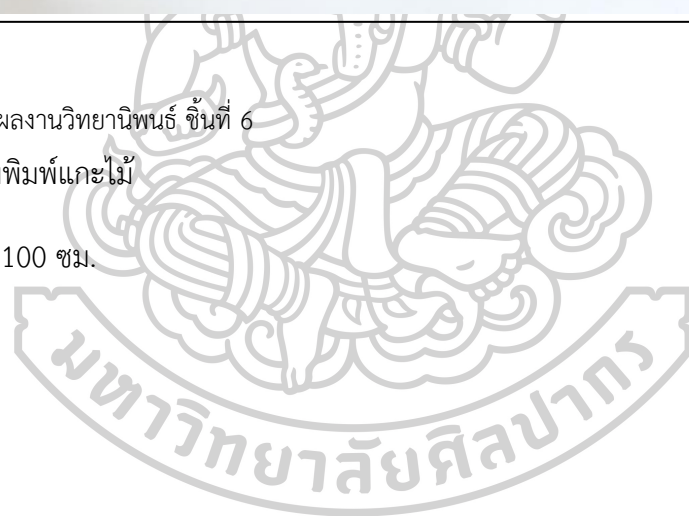

ภาพที่ 59 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชั้นที่ 6

เทคนิค : ภาพพิมพ์แกะไม้

ขนาด : 70 x 100 ซม.

ปี : 2566

บทที่ 5

บทสรุป

การสร้างสรรค์ผลงานชุด “พื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของชีวิตอีสาน” เป็นการสรุปผลการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์แผน ก แบบ ก2 ระดับปริญญา มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร เริ่มตั้งแต่การปฏิบัติงานภาพพิมพ์รวมทั้งพัฒนาด้านความคิด เทคนิค วิธีการ และการแสดงออก ภายใต้คำแนะนำจากคณาจารย์ในภาควิชาภาพพิมพ์ ข้าพเจ้าได้รวบรวม ประสบการณ์ที่ได้พบเห็นด้วยตัวเอง ประกอบกับการคิดรูปแบบงาน ที่มีแนวความคิด เนื้อหาสาระ เทคนิค วิธีการ โดยศึกษาจากหนังสือวิชาการต่าง ๆ ข้อมูลจากภาพถ่าย แล้วนำมาดัดแปลงและเพิ่มเติม นำเสนอผ่านมุมมองของภาพ โดยสร้างรูปทรงสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศขึ้นมาใหม่ เพื่อ ถ่ายทอดออกมาตามความรู้สึก นำเสนอประเด็นความรู้ทางสุนทรียศาสตร์ศิลปะ ถ่ายทอดอารมณ์ ความรู้สึกภายในจิตใจ แสดงออกผ่านรูปลักษณะในผลงานศิลปะ

ผลงานที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เป็นการพัฒนาและต่อยอด แนวความคิดเพื่อนำเสนอมุมมองที่เป็นเรื่องราวของการสร้างพื้นที่แห่งความฝันบนความงดงามของ ชีวิตอีสาน โดยพิจารณาและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่ได้พบเจอ โดยอาศัยการเรียนรู้ ความคิด ระยะเวลา คำแนะนำจากอาจารย์ประสบการณ์เพื่อปรับปรุงรูปแบบและพัฒนาผลงานจากปัญหาต่าง ๆ ที่พบเจอ มาจากการทำงาน การสร้างสรรค์ผลงานในช่วงระยะเวลาที่จำกัด ย่อมเป็นสิ่งที่ช่วยเพิ่มความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในเรื่องทักษะและวิธีการแก้ไขปัญหา อันเกิดจากการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อให้ดียิ่งขึ้น การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ จึงเห็นได้ว่า มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง มีการ ปรับแก้ ให้เกิดความสมบูรณ์ทั้งด้านเนื้อหาสาระ ด้านเทคนิควิธีการ และรูปแบบของผลงาน ทำให้ เข้าใจผลงานตัวเองมากขึ้น ผนวกกับการได้อาจารย์ที่ปรึกษาที่คอยให้คำชี้แนะ ทั้งด้านเนื้อหา เทคนิค กระบวนการทำงาน จึงนำมาสู่การทำงานด้านศิลปะ การมีพัฒนาการในผลงาน ซึ่งเกิดจากการฝึกฝน ทักษะ และทัศนความคิด การทดลองการสร้างสรรค์ผลงานที่กระทำอย่างต่อเนื่อง และอาศัยความ เพียรพยายาม ความอดทน และการทำงานที่สม่ำเสมอ จะทำให้ผลงานศิลปะของข้าพเจ้ามีการพัฒนา ยิ่งขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาต่อผลงานต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

กิตติพัฒน์ แดนที่ "องค์ประกอบทัศนธาตุ." Last modified 2555. Accessed 9 พฤษภาคม, 2556.
<http://patdramaa111.srp.ac.th/thasn-thatu>.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ "สังคมไทยที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21." 32-35. กรุงเทพฯ: ซีเคสมิเดีย, 2543.

โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี "กุหลาบ." Last modified Accessed 1 เมษายน, 2566.
http://www.rspg.or.th/plants_data/use/flowers01-1.htm.

พจนานุกรมไทย ออนไลน์ "พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน " Last modified 2554. Accessed 8 มีนาคม, 2566. <http://www.royin.go.th/dictionary/>.

ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์ "Paul Gauguin ศิลปินผู้ถ่ายทอดความบริสุทธิ์ของธรรมชาติด้วยเส้นสีและรูปทรง." Last modified 2563. Accessed 17 ตุลาคม, 2565.
https://www.matichonweekly.com/column/article_318117.

มนตรี โคตรคันทา "เครื่องจักสานพื้นบ้านอีสาน." Last modified 2564. Accessed 1 เมษายน, 2566. <https://www.isangate.com/new/32-art-culture/knowledge/559-jak-san-isan.html>.

วโรดม เตชศรีสุธี "ศิลปินลงทุ่ง." Last modified 2565. Accessed 8 พฤษภาคม, 2566.
<https://readthecloud.co/boonnum-sasood/>.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี "ลัทธิเหนือจริง." Last modified 2564. Accessed 8 พฤษภาคม, 2566.
<https://th.wikipedia.org/wiki/ลัทธิเหนือจริง>.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี "เหล็องซ์ซวาล." Last modified 2564. Accessed 1 เมษายน, 2566.
<https://th.wikipedia.org/wiki/เหล็องซ์ซวาล>.

วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี "เรือนไทยภาคอีสาน." Last modified 2566. Accessed 1 เมษายน, 2566.
<https://th.wikipedia.org/wiki/เรือนไทยภาคอีสาน>.

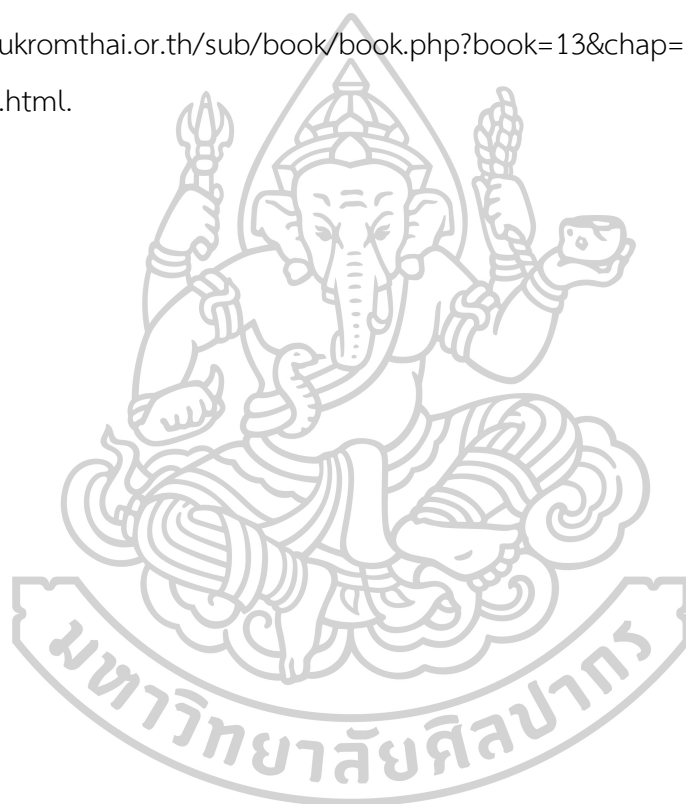
วิกิพีเดียสารานุกรมเสรี "ลัทธิประทับใจ." Last modified 2566. Accessed 30 พฤษภาคม 2566.
<https://th.wikipedia.org/wiki/ลัทธิประทับใจ>.

ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น "ภูมิศาสตร์กายภาพและวัฒนธรรม." Last modified Accessed 1 เมษายน, 2566. <https://cac.kku.ac.th//cac2021/ภูมิศาสตร์กายภาพและวัฒนธรรม/>.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. "การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม." Last modified Accessed 8 มีนาคม, 2566.

<https://www.saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=16&chap=5&page=t16-5-infodetail05.html>.

สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ. "เครื่องจักสาน." Last modified Accessed 8 มีนาคม, 2566. <http://saranukromthai.or.th/sub/book/book.php?book=13&chap=3&page=t13-3-infodetail03.html>.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	คณิศ แสนศรีลา
วัน เดือน ปี เกิด	8 มีนาคม 2539
สถานที่เกิด	มุกดาหาร
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี
ที่อยู่ปัจจุบัน	104 ม.3 ต.นาสะเม้ง อ.ดอนตาล จ.มุกดาหาร 49120
ผลงานตีพิมพ์	2566 -ร่วมแสดง การประกวดศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 12 "รักโลก" 2564 -ร่วมแสดง การประกวดศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 10 "ในฝัน" 2563 - ร่วมแสดง การประกวดศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ 66 -ร่วมแสดง การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 33 “ เมืองเล็ก เมืองใหญ่หัวใจเต็มปอด ” 2562 -ร่วมแสดง การประกวดศิลปกรรมร่วมสมัยของศิลปินรุ่นใหม่ ครั้งที่ 35 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ Art Thesis Exhibition ณ ห้างสรรพสินค้า เทอร์มินอล 21 นครราชสีมา -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 34 “ของขวัญแด่ พระราชินี” -ร่วมแสดงนิทรรศการศิลปกรรมกรุงเทพฯ ครั้งที่ 4 “ 2561 -รวมแสดงผลงานนิทรรศการ Art Thesis Exhibition ณ ห้างสรรพสินค้าเซ็นทรัลพลาซ่า นครราชสีมา -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ “สีมานคร” Art Thesis Exhibition ณ ห้างสรรพสินค้าเทอร์มินอล 21 นครราชสีมา 2560 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ “สีมานคร” Art Thesis Exhibition ณ เรือนโคราชเฉลิมวัฒนานครราชสีมา 2559 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ Art Thesis Exhibition ณ ห้างสรรพสินค้าคลังวิลล่า 2558 -ร่วมแสดงผลงานนิทรรศการ Art Thesis Exhibition ณ ห้างสรรพสินค้าคลังวิลล่า รางวัลที่ได้รับ
รางวัลที่ได้รับ	2565 -รางวัลดีเด่น การประกวดศิลปกรรม ปตท. ครั้งที่ 37 "ลมหายใจ

เดียวกัน"

-รางวัลชมเชย การประกวดศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 11 "คนไทย
ให้กันได้"

2564 -รางวัล Jury's Mention Young Thai Artist Award 2021 "สาขา
ศิลปะ 2 มิติ"

2563 -รางวัลรองชนะเลิศ การประกวดศิลปกรรมช่างเผือก ครั้งที่ 9 "
สยามเมืองยิ้ม"

2562 -เกียรตินิยมเหรียญเงิน ศิลป์ พีระศรี การประกวดศิลปกรรมร่วมสมัย
ของศิลปินรุ่นเยาว์ ครั้งที่ 35

